

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Maailmantalouden elpyminen covid-19-pandemiasta sekä Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta sokista on haurasta. Riski korkean inflaation vaiheen pitkittymisestä ja hintojen nousun leviämisestä on merkittävä. Tiedot kireistä työmarkkinoista kannattelevat pelkoa hinta-palkka-kierteestä. Toistaiseksi palkat ovat kuitenkin nousseet keskimäärin vähemmän kuin hinnat.

Korkojen nousulla on talouskasvua hidastava vaikutus. Se näkyy varsinkin asuntomarkkinoilla ja rakentamisessa. Asuntojen hinnat ovat laskeneet ja asuntorakentaminen vähentynyt monissa maissa, niin myös Suomessa. Nopeaan korkojen nousuun ei myöskään oltu varauduttu, mikä on näkynyt esimerkiksi joidenkin pankkien ajautumisessa ongelmiin. Ongelmien leviämisellä olisi erittäin negatiivinen vaikutus talouteen.

Hetkellisesti alentunut julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on alkanut jälleen kasvaa. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä sekä nopeasti kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla kauas tulevaisuuteen.

Suomen julkisen talouden rahoitus on pitkällä aikavälillä epätasapainossa. Julkisessa taloudessa on mittava kestävyysvaje, jonka arvioidaan olevan noin 3,0 % suhteessa bruttokansantuotteeseen. Suurin syy rahoituksen epätasapainoon on väestön ikääntyminen, joka on jo kasvattanut eläkemenoja ja luo tulevana vuosikymmeninä merkittäviä kasvupaineita terveys- ja hoivamenoihin. Samalla julkisen talouden rahoitus pohja kehittyy heikosti, kun työikäisen väestön määrän odotetaan supistuvan.

Hyvinvointialueet aloittivat varsinaisen toimintansa vuoden 2023 alussa. Niille siirtyneet sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät ovat yhteiskunnan kannalta elintärkeitä ja keskeisiä ja niiden on pystyttävä toimimaan myös poikkeusoloissa, onnettomuustilanteissa ja erilaisissa häiriötilanteissa. Hyvinvointialueet ovat toimintansa aluksi hieman alijäämäisiä. Alijäämä johtuu aluksi pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon investointien korkeasta tasosta, joka laskee hieman seuraavina vuosina. Sektorin rahoitusasemaa heikentää kuitenkin kustannusten kasvu ja erityisesti henkilöstökustannusten yleistä ansiotasoa nopeampi kasvu.

Toimintaympäristön muutostekijöitä, joilla on vaikutuksia valtiovarainministeriön toimialalla ovat:

- Ilmastonmuutos ja luontokato
- Teknologia ja digitalisaatio
- Alueellinen eriytyminen, kaupungistuminen
- Väestörakenteen muutos
- Julkisen puheen muutos, kansalaisten osallisuus
- Data ja datatalous
- Geopolitiikan vaikutus talouteen
- Työn murros
- Maahanmuutto ja muuttoliike.

Suomessa ilmastonmuutosta hillitään tavoittelemalla hiilineutraalia ja resurssiviisasta Suomea. Kulutukseen ja päästöihin voidaan vaikuttaa mm. verotuksen keinoin.

Väestön ikääntyminen heikentää yhä voimakkaammin huoltosuhdetta ja kasvuedellytyksiä ja lisää julkisia menoja. Suomen ikärakenteen vanhenemiskehitys on vasta alussa, ja kehityksen vaikutus palvelutuotannon kustannuksiin ja talouskasvun hidastumiseen tasaantuu vasta 2030-luvulla. Ikääntyminen ei ole yhtenäistä koko Suomessa. Kaupunkiseudut kasvavat, ja haja-asutusalueilla väestö vähenee.

Euroopan ja euroalueen maiden taloudellinen tilanne on kriisien jäljiltä edelleen häiriöaltis. Kansainvälinen toimintaympäristö ja turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut ja on poikkeuksellisen epävakaa, ja samaan aikaan monilla Euroopan mailla on erittäin heikko kyky kestää uusia talouden sokkeja. Digitaalisen toimintaympäristön uhat edellyttävät tieto- ja kyberturvallisuuden sekä varautumisen kehittämistä ja tietoturvan ja tietosuojan parantamista julkisen hallinnon kriittisillä alueilla.

Kilpailukykyhaasteet eivät poistu. Vaikka perinteinen tavaratuotannon globalisaatio on finanssikriisin jälkeen hidastunut ja ehkä jopa pysähtynyt, digitaalisuuden vaikutukset ulkomaankauppaan ja talouteen yleisemminkin ovat vasta aluillaan. Verkkokauppa kasvaa, ja yhä suurempi osa palveluista välitetään verkossa. Siten rajanveto avoimen ja suljetun sektorin välillä käy yhä vaikeammaksi. Kehityksellä on vaikutuksia niin markkinoiden muotoutumiseen kuin veropohjaan ja valtion tuloihin. Uusien teknologioiden, digitalisaation ja tietovarantojen hyödyntäminen tarjoavat uusia mahdollisuuksia Suomen julkiselle taloudelle.

Koronakriisi lisäsi huomattavasti etätyöskentelyä julkisessa hallinnossa, mikä luo mahdollisuuksia vähentää virkamatkustamista. Etätyö, paikkariippumattomuus ja yhteiskäyttöiset tilat vähentävät julkisen hallinnon tilatarpeita tulevina vuosina. Valtion toimitilaverkkoa uudistetaan mm. alueellisen läsnäolon suunnitelmalla, valtion toimitilastrategiassa, kiinteistöstrategiassa sekä valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeessa.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma/arvio	2023 arvio	2024 arvio
Kestävä julkinen talous			
— Kestävyysvaje	3 %	3 %	3 %
— Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9 %	-2,4 %	-2,4 %
— Verovaje (arvonlisäverovaje)	3 %	3 %	3 %
Sosiaalisesti kestävä talouskasvu			
— Työllisyysaste	73,8 %	73,9 %	74,2 %
— Työttömyysaste (Tilastokeskuksen työvoimatutkimus)	6,8 %	7,0 %	6,8 %
Ekologisesti kestävä kasvu			
— Suomen kasvihuonekaasupäästöt milj. tonnia CO ₂ -ekv., netto (edellinen vuosi)	48,9	44,8	41,9
Valtionhallinto toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti			
— Julkishallinnon luottamusindeksi (1-5)	3,5	3,5	3,5

Sukupuolten tasa-arvo

Valtiovarainministeriön pääluokan menoista noin 95 % on erilaisia säädös- tai sopimusperusteisia etuuksia, jäsenmaksuja ja tukia, joihin ei liity välittömiä sukupuolivaikutuksia.

Progressiivinen henkilöverotus pienentää nettotulojen eroja sukupuolten välillä. Henkilöverotus (ansio- ja pääomatuloverotus) kokonaisuudessaan tasaa sukupuolten välisiä tuloja verotuksen jälkeen siten, että naisten tulojen osuus miesten tuloista on verotuksen jälkeen keskimäärin 4,6 %-yksikköä korkeampi kuin ennen verotusta.

Peruspalvelujen valtionosuuksilla rahoitetaan kuntien järjestämiä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita. Valtion yleiskatteellisella rahoituksella rahoitetaan hyvinvointialueita, jotka vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä.

Valtion työskentelytapojen digitalisointi ja mahdollisuus monipaikkaisen työn tekemiseen tukevat esimerkiksi kotoa tehtävää työtä. Joustavat työn tekemisen muodot tukevat etenkin pienten lasten vanhempien työllistymistä vähentämällä tarvetta perhevapaisiin. Tämän arvioidaan vaikuttavan sukupuolten tasa-arvon kehittymiseen myönteisesti.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa, henkilöstö- ja työnantajapolitiikassa, hankkeissa, talousarvion valmistelussa ja virastojen tulohajautuksessa. Valtiovarainministeriö edistää hallituksen toimintasuunnitelman mukaisesti sukupuolitietoista budjetointia.

Kestävä kehitys

Talousarvioesitykseen sisältyy useita verotulomomentteja, joiden voidaan katsoa edistävän hiilineutraaliuden tavoitetta. Näitä ovat erityisesti energiaverot, ajoneuvovero, autovero, eräiden juomapakkausten valmistevero sekä jätevero. Vaikka niitä voidaan kokonaisuutena pitää hiilineutraaliustavoitteiden mukaisina veroina, niihin voi sisältyä tavoitteen vastaisia yksittäisiä verotusrakenteita.

Progressiivinen henkilöverotus tasaa merkittävästi tuloeroja ja alentaa pienituloisten osuutta väestössä. Verotuksen tärkein tehtävä on turvata julkisen sektorin rahoitus. Se mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen sekä panostukset myös sosiaalisen ja ekologisen kestävyysedistämiseen.

Peruspalvelujen valtionosuuksilla rahoitetaan kuntien järjestämiä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita. Aluehallintovirastot edistävät perusoikeuksien toteutumista julkisten palveluiden valvonnalla, jolla turvataan osaltaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta. Digi- ja väestötietovirasto tuottaa digitaalisen yhteiskunnan edellyttämiä palveluita ja tukee kansalaisten yhdenvertaista toimimista digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus tekee koulutukseen, sosiaaliturvaan, tulonjakoon, verotukseen ja ympäristöön liittyvää tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestävä kehityksen tavoitteiden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumista tehokkailla ja hyvin kohdistetuilla politiikkatoimilla.

Valtiovarainministeriön keskeinen tehtävä liittyy kestävä julkisen talouden varmistamiseen, mitä voidaan pitää yhtenä edellytyksenä kestävä kehityksen toteutumiselle. Valtiovarainministeriö vastaa siitä, että rahoitusmarkkinoiden sääntely edistää markkinoiden luotettavaa ja monipuolista toimintaa sekä rahoituspalveluiden tarjonnan turvallisuutta. Valtiovarainministeriö vastaa rahanpesulaista, annettavista säädöksistä ja kansallisen rahanpesun riskiarviosta, joilla vähennetään laittomia rahansiirtoja.

Valtion palveluiden ja työskentelytapojen digitalisoinnilla vähennetään ihmisten tarvetta matkustaa palveluiden ja työn vuoksi ja vähennetään toimitilatarpeita. Matkustamisen väheneminen ja vähäisemmät toimitilatarpeet pienentävät hiilijalanjälkeä. Lisäksi toiminnan digitalisointi vähentää tarvetta tulostamiselle ja paperin käytölle.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
28.10.02	Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) — sopimusvaltuus	118,3	130,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2022—2024

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024 1000 € %	
01.	Hallinto	301 645	204 710	219 461	14 751	7
01.	Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 400	35 579	45 990	10 411	29
20.	Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus (arviomääräraha)	3 714	345	4 345	4 000	1159
21.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	3 261	3 306	2 306	-1 000	-30
25.	Metallirahamenot (arviomääräraha)	-2 217	5 460	210	-5 250	-96
29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arviomääräraha)	150 608	155 000	162 000	7 000	5
50.	Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus työkykyhankkeeseen (siirtomääräraha 3 v)	1 500	1 500	1 500	—	0
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	1 000	1 200	1 200	—	0
69.	Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (siirtomääräraha 3 v)	2 380	2 320	1 910	-410	-18
(88.)	Gasgrid Finland Oy:n pääomittaminen (siirtomääräraha 3 v)	105 000	—	—	—	0
10.	Verotus ja tulli	670 219	657 980	711 190	53 210	8
01.	Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	410 681	397 079	422 552	25 473	6
02.	Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	193 323	193 593	210 184	16 591	9
03.	Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 425	36 808	43 254	6 446	18
63.	Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	3 663	2 000	2 000	—	0
95.	Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	18 812	18 500	23 200	4 700	25
97.	Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)	11 315	10 000	10 000	—	0
20.	Palvelut valtioyhteisölle	66 619	61 379	69 590	8 211	13
01.	Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 426	36 579	40 440	3 861	11
02.	Keskitettyjen valuuttatilien kursierot (arviomääräraha)	917	600	600	—	0
03.	Huoltovarmuuspankin palvelumaksu (arviomääräraha)	1 578	1 700	1 700	—	0

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024 1000 € %	
07.	Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 663	2 000	6 350	4 350	217
09.	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 535	5 000	5 000	—	0
10.	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)	15 000	15 000	15 000	—	0
11.	Verkkomaksaminen (siirtomääräraha 2 v)	500	500	500	—	0
88.	Senaatti-konsernin liikelaitokset	0	0	—	—	0
30.	Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	129 468	127 741	134 224	6 483	5
01.	Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	54 961	52 607	57 090	4 483	9
02.	Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 132	4 403	4 636	233	5
03.	Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	64 468	62 731	64 498	1 767	3
04.	Sähköinen tunnistautuminen (arviomääräraha)	5 907	8 000	8 000	—	0
40.	Valtion alue- ja paikallishallinto	72 861	71 529	72 582	1 053	1
01.	Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 143	69 511	70 566	1 055	2
03.	Palvelurakenteiden ja valtion hallintorakenteiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 718	2 018	2 016	-2	0
50.	Eläkkeet ja korvaukset	5 299 365	5 734 065	5 982 908	248 843	4
15.	Eläkkeet (arviomääräraha)	4 962 122	5 354 542	5 550 399	195 857	4
16.	Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (arviomääräraha)	1 450	3 049	2 849	-200	-7
50.	Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	36 794	39 440	39 590	150	0
63.	Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)	284 577	317 840	362 857	45 017	14
95.	Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)	14 423	19 194	27 213	8 019	42
60.	Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	9 705	18 480	15 510	-2 970	-16
02.	Erikseen budjetoidut henkilöstömenot (arviomääräraha)	0	2 500	2 500	—	0

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024 1000 € %	
10.	Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	940	980	1 010	30	3
12.	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	8 765	15 000	12 000	-3 000	-20
70.	Valtionhallinnon kehittäminen	354 440	66 155	171 256	105 101	159
01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	42 345	13 933	23 874	9 941	71
02.	Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	15 600	8 600	4 350	-4 250	-49
05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)	225 300	5 100	105 100	100 000	1961
06.	Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	—	15 000	—	-15 000	-100
20.	Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	58 003	1 231	8 762	7 531	612
23.	Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (siirtomääräraha 3 v)	692	1 091	—	-1 091	-100
25.	Julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	—	1 370	1 370	0
40.	Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	12 500	21 200	27 800	6 600	31
80.	Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	315 910	298 494	315 400	16 906	6
30.	Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	202 195	202 494	206 100	3 606	2
(31.)	Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	7 791	—	—	—	0
(32.)	Erityinen avustus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)	12 600	—	—	—	0
(33.)	Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
34.	Ahvenanmaan verotasoisuus (arviomääräraha)	84 800	96 000	109 300	13 300	14
(35.)	Elpymis- ja palautumisvälineen rahoitus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)	8 524	—	—	—	0
89.	Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus	2 063 332	20 635 122	24 649 062	4 013 940	19

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
(30.) Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sekä Helsingin kaupungin eräiden tehtävien rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	202 892	—	—	—	0
31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)	1 860 440	20 634 122	24 648 062	4 013 940	19
32. Hyvinvointialueiden lisärahoitus (arviomääräraha)	—	1 000	1 000	—	0
(33.) Valtioavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
34. Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen ylläpidon kustannukset (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
90. Kuntien tukeminen	10 746 885	3 614 300	3 449 500	-164 800	-5
30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)	7 986 435	2 751 900	2 576 100	-175 800	-6
31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)	1 050	11 400	11 400	—	0
(32.) Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v)	10 000	—	—	—	0
35. Valtion korvaus kunnille veropuolustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha)	2 749 400	851 000	862 000	11 000	1
91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	10 144 341	82 000	70 000	-12 000	-15
41. Energiaverotuki (arviomääräraha)	144 341	82 000	70 000	-12 000	-15
80. Lainat ja takaukset sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhteisöille (siirtomääräraha 2 v)	10 000 000	0	—	—	0
92. EU ja kansainväliset järjestöt	2 645 201	2 561 791	2 627 538	65 747	3
03. Rahoitusvakausviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 259	6 135	8 048	1 913	31
20. Euroopan unionin osallistuminen matkajen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	1 800	1 000	1 400	400	40
40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	13 236	13 256	13 800	544	4

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	0	170	10	-160	-94
68. Suomen osuus Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön peruspääoman korottamisesta (arviomääräraha)	14 809	14 600	6 200	-8 400	-58
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	2 605 000	2 498 000	2 586 000	88 000	4
95. Valtion takaus- ja takuusuoritukset (arviomääräraha)	96	28 630	12 080	-16 550	-58
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	20 623	10 850	2 551	-8 299	-76
95. Satunnaiset säädöspäätökset (arviomääräraha)	0	300	300	—	0
96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)	2 000	2 000	2 000	—	0
97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	88	250	250	—	0
98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha)	18 536	8 300	1	-8 299	-100
(99.) Kehysvaraukset	—	—	—	—	0
Yhteensä	32 840 617	34 144 596	38 490 772	4 346 176	13

Henkilötyövuosien kokonaismäärä

12 984

12 835

13 168

01. Hallinto

Selvitysosa: **Valtiovarainministeriön** strategisena tavoitteena on varmistaa tulevien sukupolvien taloudelliset valinnan mahdollisuudet hyvinvoivassa yhteiskunnassa rakentamalla taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää Suomea ja Euroopan unionia.

Pääluokkaperusteluissa on esitetty valtiovarainministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.

Hallinnonalan tulosohjaajana valtiovarainministeriö vastaa hallinnonalan toiminnan tuloksellisuudesta sekä siitä, että konserniohjauksen linjaukset toimeenpannaan omalla hallinnonallalla.

Valtiovarainministeriön strategiset tehtävät

— Huolehdimme julkisen talouden vakaudesta ja rakennamme julkista hallintoa entistä tehokkaammaksi, vaikuttavamaksi ja uudistumiskykyisemmäksi

— Rakennamme edellytyksiä kestäväälle talouskasvulle

— Rakennamme ihmislähtöistä digitalisaatiota ja tiedon parempaa hyödyntämistä yhteiskunnassa

— Luomme pelisääntöjä, jotka pitävät yllä luottamusta rahoitusmarkkinoiden vakaaseen, tehokkaaseen ja tasapuoliseen toimintaan.

Valtiovarainministeriö toimii siten, että valtiontalouden ja -hallinnon kokonaisuuden edut ja tavoitteet valtion yhteisissä palveluissa ja toiminnoissa tunnustetaan ja edistetään niiden ottamista huomioon eri hallinnonaloilla, niiden virastoissa, laitoksissa ja rahastoissa. Valtiovarainministeriö luo ja toimeenpanee toimialueellaan yhteisiä pelisääntöjä sekä järjestää ja ohjaa hallinnonalan virastoja, Senaatti-kiinteistöjä, HAUS kehittämiskeskus Oy:tä ja Hansel Oy:tä järjestämään toimialallaan valtioyhteisölle yhteisiä, sisäisiä palveluja sekä työ- ja toimintaprosesseja siten, että niiden avulla hallinnonala voi saavuttaa ja tuottaa taloudellista ja toiminnallista hyötyä ja hyvää toiminnan laatua.

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 990 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot.

Määrärahasta on varattu 120 000 euroa tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamiseen (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautumisohjelmaa.

Selvitysosa: Määrärahaan sisältyy 120 000 euron varaus elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarin 2 tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamisen toimenpiteeseen.

Valtiovarainministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2024, jotka tukevat pääluokan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Sairauspoissaolot, pv/htv	6,1	6	6
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,9	3,9	3,9

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	38 161	35 979	40 650
Bruttotulot	527	1 000	1 000
Nettomenot	37 634	34 979	39 650
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 623		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 389		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-290
Hyvinvointialueiden ohjauksen vahvistaminen (HO 2023)	2 500
Julkiset tilat Suomi -ohjelma (HO 2023)	2 260
Julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittäminen	1 300
Kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen (HO 2023)	800
Lisäohjausresurssit digitaalisen turvallisuuden kehittämisen ohjaamiseen	-90
Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-430
Poliittisen esikunnan avustajamenot	-124
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus (siirto momentilta 28.10.03)	105
Todentamis- ja tarkastusviranomaistehtävät	415
Toiminnan turvaaminen	1 750
Valtakunnallisen monialaisen viraston perustaminen (HO 2023)	100
Palkkausten tarkistukset	2 115
Yhteensä	10 411

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	45 990 000
2023 talousarvio	35 579 000
2022 tilinpäätös	36 400 000

20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 345 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kiinteistövarallisuuteen liittyvistä omaisuus- ja omistusjärjestelyistä aiheutuviin menoihin
- 2) kiinteistövarallisuuden hallinnoinnista ja käytön tehostamisesta aiheutuviin menoihin
- 3) omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä omaisuuden hallinnointiin ja omistajaohjaukseen liittyvien menojen maksamiseen
- 4) valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain (469/2019) mukaisen valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä aiheutuviin menoihin
- 5) valtion omistamien kiinteistöjen valmiuden ja varautumisen vahvistamisesta aiheutuviin menoihin
- 6) enintään 2 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään valtion kiinteistöstrategian mukaisiin hallinnansiirtoihin liittyvistä arvioinneista ja lausunnoista aiheutuviin menoihin sekä muihin valtion kiinteistövarallisuuden hoidosta ja käytön tehostamisesta sekä investoinneista aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon omistus- ja yritysjärjestelyjen toimenpiteistä sekä niiden valmistelusta aiheutuvat kulut, kuten osakkeiden hallinnointikulut ja valtion tarvitsemien asiantuntijapalvelujen kulut sekä valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain

(469/2019) mukaisen valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä aiheutuviin menoihin sekä valtion viranomaisten valmiuden ja varautumisen toimintaedellytysten vahvistamisesta aiheutuviin toimitilamenoihin.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan omistajaohjauksessa on Fingrid Oyj, Gasgrid Finland Oy, Hansel Oy, HAUS Kehittämiskeskus Oy ja DigiFinland Oy. Valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain 2 §:n mukaan etuosto-oikeuden käyttämistä koskevan asian ratkaisee valtiovarainministeriö sen ministeriön esityksestä, jonka hallinnonalan tehtävien hoitamiseen etuosto-oikeuden kohteena oleva kiinteistö liittyy.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kiinteistöstrategian toteuttaminen	145 000
Omistajaohjauksen menot	200 000
Valtion kiinteistöjen ja turvallisuuden vahvistaminen	4 000 000
Yhteensä	4 345 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtion kiinteistöjen ja turvallisuuden vahvistaminen	4 000
Yhteensä	4 000

2024 talousarvio	4 345 000
2023 talousarvio	345 000
2022 tilinpäätös	3 713 805

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 306 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiovarainministeriön hallinnonalalla tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan tuottavuuden paranemista. Hallinnonalan virastot saavat rahoittaa määrärahalla hankkeita, joista valtiovarainministeriö on erikseen sopinut viraston kanssa.

2024 talousarvio	2 306 000
2023 talousarvio	3 306 000
2022 tilinpäätös	3 261 000

25. Metallirahamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 210 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) metallirahojen suunnittelusta, valmistuksesta, jakelusta, myynnistä, markkinoinnista, varastoinnista, ostamisesta, takaisinlunastuksesta ja hävityksestä sekä edellä mainittuihin liittyvistä tarkastuksista ja laadunvarmistustoimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 150 000 euroa juhla- ja erikoisrahojen suunnitteluun liittyvien menojen maksamiseen.

Momentille tuloutetaan metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja myynnistä sekä palautuneiden metallirahojen metalliseosten myynnistä kertyvät tulot.

Selvitysosa:

Menot ja tulot (euroa)

Bruttomenot

Metallirahojen takaisinlunastusmenot	1 400 000
--------------------------------------	-----------

Bruttotulot

Käyttörahat liikkeellelasku (nettotuotto)	455 000
---	---------

Keräilyrahatoiminta (nettotuotto)	735 000
-----------------------------------	---------

Nettomenot	210 000
-------------------	----------------

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	-5 250
-------------------	--------

Yhteensä	-5 250
-----------------	---------------

2024 talousarvio	210 000
------------------	---------

2023 talousarvio	5 460 000
------------------	-----------

2022 tilinpäätös	-2 216 999
------------------	------------

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 162 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	7 000
-------------------	-------

Yhteensä	7 000
-----------------	--------------

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	162 000 000
------------------	-------------

2023 talousarvio	155 000 000
------------------	-------------

2022 tilinpäätös	150 607 538
------------------	-------------

50. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus työkykyhankkeeseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa valtionavustuksen myöntämiseen työkyvyn tutkimus- ja kehittämishankkeiden menoihin (RRF pilari3).

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hankkeessa tuotetaan uutta tieteellistä tutkimus- ja tilastotietoa julkisen alan työkykyriskeistä ja niiden vaikuttavuudesta ja kehitetään uusia yhteistyömuotoja, verkostoja ja digitaalisia palveluja työkyvyn johtamiseen ja työurapalveluihin julkisen sektorin työpaikkojen, esihenkilöiden ja yksittäisten työntekijöiden käyttöön. Näillä toimenpiteillä pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyseläkkeitä, mikä lisää työkykyisen työvoiman saatavuutta ja työn tuottavuutta ja vähentää työkykyongelmista aiheutuvia kustannuksia. Tavoitteena on

myös edistää työpaikkojen kykyä vastata työelämän ja yhteiskunnan muutokseen, pidentää työuria sekä lisätä kriittisten alojen vetovoimaisuutta.

Valtiovarainministeriö tekee valtionavustuspäätöksen Kevalle annettavaa valtionavustusta koskien. Avustus voi kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyden määrän. Myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Hanke on kolmevuotinen ja ajoittuu vuosille 2022—2024. Hankkeen kokonaismenojen arvioidaan olevan 4,5 milj. euroa.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	1 500 000
2023 talousarvio	1 500 000
2022 tilinpäätös	1 500 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiovarainministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien suorittamiseen.

Selvitysosa:

2024 talousarvio	1 200 000
2023 talousarvio	1 200 000
2022 tilinpäätös	1 000 000

69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sijoitustuottojen siirtoon Kreikan valtiolle.

Selvitysosa: Eduskunnan suuren valiokunnan hyväksymän järjestelyn mukaisesti euroryhmä päätti 25.5.2016 osana Kreikan talouden sopeutusohjelman jatkoa, että euroalueen jäsenvaltiot siirtävät niiden kansallisten keskuspankkien Kreikan valtionvelkakirjoihin osana Euroopan keskuspankkijärjestelmän arvopaperimarkkinaohjelmaa tekemistä sijoituksista saamat tuotot Kreikan valtiolle. Suomen osuus näistä siirrettävistä tuotoista vuonna 2024 on 1,91 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusaikataulujen tarkentuminen	-410
Yhteensä	-410
2024 talousarvio	1 910 000
2023 talousarvio	2 320 000
2022 tilinpäätös	2 380 000

(88.) Gasgrid Finland Oy:n pääomittaminen (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös

105 000 000

10. Verotus ja tulli

Selvitysosa: **Verohallinto** on yhteiskunnan suurin verojen ja maksujen kerääjä ja siten ratkaiseva toimija julkisen talouden rahoitustoiminnan näkökulmasta. Verohallinnon perustehtävä on toimittaa verotus ja tilittää verot ja veronluonteiset maksut veronsaajille siten, että veronsaajat saavat verotulonsa oikean määräisinä, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Verotus toimitetaan niin, että se aiheuttaa varsinaisten verojen lisäksi mahdollisimman vähän kustannuksia ja häiritsee asiakkaan taloudellisella toiminnalla.

Verohallinto vastaa tulorekisterin toiminnasta. Tulorekisteri mahdollistaa tulotietojen reaaliaikaisen välittämisen, vähentää tulotietojen raportointia ja tehostaa yksityisen ja julkisen sektorin toimintaa. Lisäksi Verohallinto edistää positiivisen luottotietorekisterin toteuttamista ja käyttöönottoa. Positiivisesta luottotietorekisteristä luotonantajat voivat nähdä reaaliaikaisesti lainanhakijan lainamäärät ja tulotiedot.

Tulli osana EU:n tulliliittoa tukee ulkomaan tavarakaupan sujuvuutta ja yritysten tasapuolisia kilpailuedellytyksiä asiakaslähtöisillä palveluilla sekä suojaa ihmisiä terveydelle haitallisilta tavaroilta ja ympäristöä vaarallisilta aineilta. Tullin päätehtävänä on huolehtia tulliselvityksestä ja -verotuksesta, ulkomaan tavaraliikenteen valvonnasta, tullirikosten torjunnasta, ulkomaankaupan tilastoinnista ja tullilaboratoriotutkimuksista.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Verotulojen tehokas kertymä turvataan edistämällä veronmaksuymönteisyyttä, antamalla ennakoivaa ohjausta ja hoitamalla verovalvonta uskottavasti
- Harmaan talouden torjuntaa tehostetaan ja verovajetta supistetaan kehittämällä verotustoimintoja, tehostamalla valvontaa ja parantamalla yhteistyötä viranomaisten välillä
- Verotuksen ja tullitoimen asiointipalvelut ovat asiakaslähtöisiä, nopeita ja edullisia
- Yhteiskuntaa suojataan varmistamalla tavaraturvallisuus ja torjumalla rajat ylittävää rikollisuutta tiiviissä yhteistyössä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa.

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 422 552 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen
- 3) Verohallinnon menettelystä asiakkaille aiheutuneiden vahinkojen sopimusperusteisiin korvauksiin.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Asiakkaiden osuus, joiden mielestä valvonta on tehokasta, %	91	80	80
Sähköisten tuloveroilmoitusten osuus, henkilöasiakkaat, %	89	88	88
Sähköisten verokorttimuutosten osuus, %	77	76	76
Uusien verovelkojen osuus verovelkojen kokonaismäärästä, %	32	35	35
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	11,0	9,0	8,5
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,8	3,7	3,7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	432 432	400 779	426 252
Bruttotulot	5 310	3 700	3 700
Nettomenot	427 122	397 079	422 522
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	136 270		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	119 829		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alkoholin maahantuonnin haltuunottopäätösten menot	-160
Automaattisen päätöksenteon menot (HE 145/2022)	640
Energiayhtiöiden solidaarisuusveron käyttöönotto	-440
Harmaan talouden torjunta	-1 900
Kaivosmineraaliveron käyttöönotto, jatkuvat menot	300
Kaivosmineraaliveron käyttöönottohanke	-1 280
Kansainvälisen tuloverotuksen uudistaminen, investointimenot	2 230
Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistus, siirtymäkauden lisämenot	-120
Positiivisen luottotietorekisterin jatkuvat menot (siirto momentilta 28.01.03)	1 775
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus (siirto momentilta 28.10.03)	4 800
Sähkönmyyjien ylimääräinen solidaarisuusvero	250
Uusien pakollisten muutosten lisäkustannukset (investoinnit)	2 440
Uusien pakollisten muutosten lisäkustannukset (jatkuvat menot)	520
Palkkausten tarkistukset	16 440
Vuokrankorotuksen kompensaatio	-22
Yhteensä	25 473
2024 talousarvio	422 552 000
2023 I lisätalousarvio	960 000
2023 talousarvio	397 079 000
2022 tilinpäätös	410 681 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 210 184 000 euroa.

Valtuus

EU-lähtöisiin tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen hankkeisiin saa sitoutua siten, että sitoumuksista aiheutuu, ottaen huomioon aiemmin myönnetyn valtuuden aiheuttamat menot, valtiolle menoja enintään 130 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Tulliselvityksen asiakastytyväisyys, henkilöasiakkaat, asteikko 1—5	2,9	3,6	3,6
Tullausjärjestelmien saatavuus, järjestelmät pois käytöstä enintään, tuntia	43	58	58
Tuomioistuimen muuttamien tullauspäätösten määrä enintään	3	5	5
Verojäämä enintään, %	0,2	2	1
Takaisin saatu rikoshyöty vähintään, milj. euroa	71,3	20	20
Kiireellisistä laboratorionäytteistä tutkittu tavoiteajassa, %	67	70	81
Tavaraan kohdistuvat tarkastukset, osuma-%	29	14	14
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	13	10,8	10,8
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,7	3,7	3,7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	198 924	220 496	203 377
Bruttotulot	5 386	3 130	3 130
Nettomenot	193 537	217 366	200 247
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 979		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	28 764		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CCEI-rahoitusvälineen kansallisen osuuden rahoitus	2 037
Galileo satelliittipaikannusjärjestelmän PRS -palvelun käyttöönotto	275
Hiilirajamekanismin toimeenpanomenot	1 872
Pakotevalvonnan pakolliset tehtävät (HO 2023)	1 900
Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen (RRF pilari2)	750
Tietojärjestelmien yhteentoimivuusasetuksen muutokset	-175
Tullin tehtävienhallinnan kehittäminen (v. 2023 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-1 350
Tullin tehtävienhallinnan kehittäminen (v. 2024 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	1 600
Tullin toiminnan teknologisen kyvykkyyden turvaaminen (HO 2023)	6 000

Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen (v. 2023 rahoitus)	-14 208
Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen (v. 2024 rahoitus)	11 196
Palkkausten tarkistukset	6 694
Yhteensä	16 591

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	210 184 000
2023 I lisätalousarvio	2 316 000
2023 talousarvio	193 593 000
2022 tilinpäätös	193 323 000

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 254 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tulotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) positiivisen luottotietorekisterin hankehallintaan, rekisterin ja sen hallinnoinnin vaatimusmäärittelyyn, hankintaprosessiin sekä rekisterin määrittelyyn, suunnitteluun, toteutukseen, testaukseen ja käyttöönoton vaatimaan valmisteluun
- 3) positiivisesta luottotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Positiivisesta luottotietojärjestelmästä annetun lain maksullinen toiminta budjetoidaan bruttomenettelyllä siten, että menot kirjataan toimintamomentille 28.10.03 ja toiminnan tulot tuloutetaan täysimääräisesti momentille 12.28.14 Tulot positiivisen luottotietorekisterin käyttömaksuista.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Käyttäjien tyytyväisyys kohdejärjestelmän toiminnallisuuteen kokonaisuutena, tulorekisteri, asteikko 1—5	3,5	3,5	3,5
Käyttökatkot sähköisessä asioinnissa, tulorekisteri, kpl	0	0	0
Puhelinpalvelun vastausprosentti, tulorekisteri, %	85	80	80
Palkkatietoilmoitukset annettu oikea-aikaisesti 5 päivässä, tulorekisteri, %	90	90	90
Etuustietoilmoitukset annettu oikea-aikaisesti 5 päivässä, tulorekisteri, %	100	95	95

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	25 451	36 808	43 254
Bruttotulot	-	-	-
Nettomenot	25 451	36 808	43 254
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 219		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 193		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Positiivisen luottotietorekisterin jatkuvat menot (siirto momentille 28.10.01)	-1 775
Positiivisen luottotietorekisterin perusrahoitus	12 075
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus	-2 600
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus (siirto momentille 28.01.01)	-105
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus (siirto momentille 28.10.01)	-4 800
Tulorekisterin käyttövarmuuden turvaaminen	3 370
Tulorekisterin käyttövarmuuden turvaaminen (v. 2023)	-2 060
Tulorekisterin perustoiminnan jatkuvat menot	2 000
Vuokrankorotusten kompensaatio	22
Palkkausten tarkistukset	319
Yhteensä	6 446
2024 talousarvio	43 254 000
2023 talousarvio	36 808 000
2022 tilinpäätös	32 425 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussään-
nöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Tullin päätöksen no-
jalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron
- 2) tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen
tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä
- 3) EU:lle korvattavien perimättä jääneiden tullien ja niistä aiheutuvien korko- ja muiden kulujen maksamiseen
- 4) valtion maksettavaksi tuomittujen ELV-vahingonkorvausten maksamiseen viivästyskorkoineen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

2024 talousarvio	2 000 000
2023 I lisätalousarvio	1 800 000
2023 talousarvio	2 000 000
2022 tilinpäätös	3 663 307

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 23 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verotukseen liittyvien korkomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Korkomenot perustuvat seuraaviin säädöksiin:

- 1) verontilityslaki (532/1998)
- 2) veronkantolain 22 § ja siihen liittyvä voimaantulosäännös (609/2005)
- 3) autoverolain (1482/1994) 65 §
- 4) valmisteverotuslain (182/2010) 49 §:n 1 momentti
- 5) tullilain 93 § (304/2016)
- 6) arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentti (1486/1994)
- 7) verotililain 31 § ja siihen liittyvä voimaantulosäännös (604/2009).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	4 700
Yhteensä	4 700

2024 talousarvio	23 200 000
2023 talousarvio	18 500 000
2022 tilinpäätös	18 812 177

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron palauttamiseen, kun Suomessa käytössä ollut ajoneuvo viedään maasta pysyvästi ulkomaille käytettäväksi. Vientipalautusta voidaan myöntää vain niille ajoneuvoille, jotka on ensiverotettu autoverolain muuttamisesta annetun lain (5/2009) voimaantulon jälkeen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha perustuu autoverolakiin (1482/1994).

Autoveroa palautetaan se määrä, joka ajoneuvon arvossa on jäljellä vientiajankohtana. Vientipalautusta ei voida maksaa enempää kuin ajoneuvosta on maksettu autoveroa. Palautuksen edellytyksenä on myös, että ajoneuvon ensimmäisestä käyttöönotosta on kulunut enintään 10 vuotta ja että ajoneuvo on käyttökelpoinen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2024 talousarvio	10 000 000
2023 talousarvio	10 000 000
2022 tilinpäätös	11 314 849

20. Palvelut valtioyhteisölle

Selvitysosa: Valtiovarainministeriön hallinnonalan keskitetysti koko valtioyhteisölle tuottamia palveluja ovat mm. valtion rahoituksen hankinta, valtion myöntämien lainojen hoito, valtion eläkejärjestelmä, valtion yhteiset IT-palvelut, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä toimitilapalvelut. Valtion yhteisiä toimintoja ja palveluja kehitetään tavoitteena yhtenäisesti toimiva, osaamista yhdistävä valtiokonserni, joka tuottaa lisäarvoa ja mittakaavaetuja.

Valtiokonttorin tehtävänä on toimia vastuualueelleen kuuluvien palvelujen tuottajana ja kehittäjänä. Valtiokonttori huolehtii valtion rahoitustoiminnoista, valtion keskuskirjanpidosta, laskentatoimen ja maksuliikkeen ohjauksesta, analysointi- ja raportointipalveluista, valtion vahinkovakuutuksesta ja muista valtion maksamista korvauksista sekä valtionperinnöistä. Palvelujen ja prosessien kehittäminen tapahtuu yhteistyössä asiakkaiden, kumppanien ja valtiovarainministeriön kanssa.

Valtiokonttorin hoidossa olevia valtion sisäisiä palveluja ovat mm. valtion rahoitustoiminnot, valtion keskuskirjanpidon hoito sekä laskentatoimen ja maksuliikkeen ohjaus, valtion talous- ja henkilöstötiedon raportointi, valtion sisäinen vahinkovakuutustoiminta sekä valtionperinnöt.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet tuottaa keskitettyjä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä muita hallinnon tuki- ja asiantuntijapalveluja. Palkeilla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Palkeiden asiakkaita ovat valtion virastot, laitokset ja talousarvion ulkopuoliset rahastot. Asiakkaita voivat lisäksi olla eduskunta ja sen yhteydessä toimivat virastot, eduskunnan alaisuudessa ja valvonnassa toimivat yksiköt, valtion liikelaitokset sekä valtioneemistöiset osakeyhtiöt, joiden julkisten palveluiden tuottamisesta säädetään lailla. Palkeiden rahoitus muodostuu pääosin asiakaslaskutuksesta, joka perustuu omakustannushintaiseen palvelujen hinnoitteluun. Omakustannushinta sisältää palvelujen tuottamisesta ja kehittämisestä aiheutuneet kustannukset.

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori tuottaa valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluita. Näitä ovat esimerkiksi tietoliikenne-, käyttö-, työasema- ja viestintäpalvelut sekä näihin liittyvät infrastruktuuri- ja tukipalvelut.

Valtorin Turvallisuusverkkoliiketoiminta (TUVE-liiketoiminta) tuottaa valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edellyttämiä turvallisuusverkon palveluita, jotka täyttävät korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset.

Senaatti-kiinteistöt on liikelaitos, joka huolehtii valtion kiinteistövarallisuuden hallinnasta ja kehittämisestä sekä toimitilojen vuokraamisesta ja toimii työympäristö- ja toimitila-asiantuntijana pääosin valtioyhteisöön kuuluville yksiköille. Senaatti-kiinteistöt muodostaa liikelaitoskonsernin, johon kuuluu tytäryhtiöinä toimivia kiinteistöosakeyhtiöitä.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Valtion rahoituspalvelut toimivat laadukkaasti kaikissa olosuhteissa
- Nykyaikaiset korvaus- ja muut kansalaispalvelut

— Hallinnon palveluja tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti yhtenäisillä prosesseilla ja digitaalisilla palvelu- ja tuotantoratkaisuilla varmistaen hyvä asiakaskokemus.

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 440 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Velanhallinnan tulos	<0	>0	>0
Tapaturmakorvausten käsittelyaika 80 %:ssa päätöksistä, pv	5	10	10
Kirjanpitoyksikköjen tiedot tilinpäätöksissä oikeita ja riittäviä, %	92	100	100
Asiakastytytyvyyden painottamattomien yleisarvosanojen keskiarvo, asteikko 4—10	9,0	8,5	8,5
Kunta- ja hyvinvointialueen raportoinnin tietojen käytettävyys annetussa aikataulussa vähintään, %	83—99	95	95
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	4,0	3,8	3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	6,1	7	7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	49 024	42 241	49 325
Bruttotulot	6 172	5 662	6 085
Nettomenot	42 852	36 579	43 240
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 748		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 322		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	5 670	5 225	5 830
— muut tuotot	62	57	55
Tuotot yhteensä	5 732	5 282	5 885
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	2 465	2 309	2 486
— osuus yhteiskustannuksista	3 505	2 963	3 419

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Kustannukset yhteensä	5 971	5 272	5 905
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-239	10	-20
Kustannusvastaavuus, %	96	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Automaattisen päätöksenteon menot (HE 145/2022)	2 766
EU:n elvytysrahaston seurannan ja valvonnan tehtävät	-1 050
Hyvinvointialueiden taloustietojen toimittamisen tehtävät	-563
Korkotukilainojen lisätyö	320
Korvauspalveluiden valmiustoiminto	2 267
Kuntien automaattisen talousraportoinnin ylläpitokustannusten täsmentyminen (siirto momentilta 28.90.30)	-150
Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietopalvelun lisärahoitustarve	1 150
Peppol-toiminnan perustaminen Suomeen	-350
Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (v. 2023)	-3 909
Valtionavustustoiminta	2 100
Palkkausten tarkistukset	1 280
Yhteensä	3 861

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	40 440 000
2023 I lisätalousarvio	9 236 000
2023 talousarvio	36 579 000
2022 tilinpäätös	42 426 000

02. Keskitettyjen valuuttatilien kurssierot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtiokonttorin virastojen ja laitosten puolesta keskitetysti hoitamien valuuttatilien käytöstä aiheutuvien kurssierojen maksamiseen.

Selvitysosa: Valtiokonttori hankkii keskitetysti virastojen ja laitosten valuuttamääräisiin hankintoihin tarvittavat valuutat. Toimintamallilla tavoitellaan valuutanvaihdon prosessin tehostumisen sekä osaamisen ja skaalaetujen hyödyntämisen myötä huomattavia kustannussäästöjä valtiolla.

Momentille kirjataan keskitetysti hoidettujen valuuttamääräisten pankkitilien saldojen kurssierot. Kurssiero syntyy esimerkiksi silloin, kun hyödykkeen valuuttamääräinen hankintameno kirjataan kirjanpitoon suoriteperusteella käyttäen Euroopan keskuspankin edellisen päivän keskikurssia ja meno maksetaan valuutalla, joka on viety kirjanpitoon valuuttamääräisen tulon kertymispäivän arvolla tai jonka hankinta on viety kirjanpitoon valuuttaerästä maksetulla euromäärällä. Varainhoitovuoden aikana syntynyt kumulatiivinen kurssiero voi olla tilinpäätöksessä joko positiivinen, jolloin se tuottaa valtiolle tuloa, tai negatiivinen, jolloin se aiheuttaa valtiolle menoa, jota varten talousarviossa on osoitettava määräraha.

2024 talousarvio	600 000
2023 talousarvio	600 000
2022 tilinpäätös	917 141

03. Huoltovarmuuspankin palvelumaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Huoltovarmuuspankin ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja valtion maksuliikepankkien toimintojen auditointeihin.

Selvitysosa: Huoltovarmuuspankki mahdollistaa valtion maksuliikkeen jatkumisen tilanteissa, joissa valtion 1. Pankki ja 2. Pankki eivät pystyisi tuottamaan maksuliikepalveluita valtiolle.

2024 talousarvio	1 700 000
2023 talousarvio	1 700 000
2022 tilinpäätös	1 578 250

07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 350 000 euroa.

Määrärahasta 4 350 000 euroa on varattu sellaisiin valtionhallintoa palvelevien talous- ja henkilöstöprosessien ja tietojärjestelmien kehittämisen, hankinnan ja toimeenpanon menoihin, jotka eivät sisälly maksullisen toiminnan kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa palvelukeskuksen hinnoittelukäytännön edellyttämän liikkumavaran. Määrärahalla kehitetään valtionhallintoa palvelevia talous- ja henkilöstöprosesseja sekä tietojärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Asiakastyytyväisyys	3,8	3,8	3,8
Ostolaskut, kpl/htv	25 748	23 600	25 800
Myyntilaskut, kpl/htv	68 007	65 000	69 000
Palkkalaskelmat, kpl/htv	12 717	12 900	13 300
Tarkastetut matka- ja kululaskut, kpl/htv	10 781	12 500	12 600
Kokonaistuottavuusindeksi (perusvuosi edellinen vuosi)	106,3	100,9	102,0
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,1	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,8	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	59 915	60 811	69 697
Bruttotulot	59 502	58 811	63 347
Nettomenot	413	2 000	6 350
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 000		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 000		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	59 494	58 811	63 347
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	58 607	60 811	65 347
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	887	-2 000	-2 000
Kustannusvastaavuus, %	101,5	97	97

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentilta 28.70.02)	4 350
Yhteensä	4 350

2024 talousarvio	6 350 000
2023 talousarvio	2 000 000
2022 tilinpäätös	1 663 095

09. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa palvelukeskuksen hinnoittelukäytännön edellyttämän liikkumavaran. Palvelukeskuksen toiminnan tavoitteena on, että toiminnan kustannusvastaavuus toteutuu siirtomäärärahakauden aika-

na. Määräraha tulee käytettäväksi vain, jos asiakasmaksutulot eivät yksittäisenä varainhoitovuonna riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Tuottavuusindeksi (työpanos per suorite)	100	97	93
Asiakkaan tyytyväisyys Valtorin palveluihin (päättäjät ja yhteyshenkilöt) - asteikko 1—5	3,9	3,5	3,6
Asiakastyytyväisyys, käyttäjät - asteikko 1—5	4,0	3,4	3,5
Kehitykseen käytetty osuus kokonaiskustannuksista (%)	3,8	4,8	4,5
Laajavaikutteisten häiriöiden määrä (kpl/kk)	4,1	3,5	3,3
Laajavaikutteisten häiriöiden keskimääräinen ratkaisuaika, (h)	5,9	4,5	4,3
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,4	6,0	8,0
Työtyytyväisyys, 1—5 VMBaro	3,7	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	419 078	421 967	458 791
Bruttotulot	418 806	416 967	453 791
Nettomenot	272	5 000	5 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 000		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 000		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	418 806	416 967	453 791
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	419 078	421 967	458 791
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-272	-5 000	-5 000
Kustannusvastaavuus, %	99,9	99	99

2024 talousarvio	5 000 000
2023 talousarvio	5 000 000
2022 tilinpäätös	4 534 543

10. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää palvelukeskuksen ja sen tuottamien palvelujen korvaus-, kehittämis- ja laajennusinvestoinneista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään palvelukeskuksen ja sen tuottamien palvelujen kehittämis- ja laajennusinvestoinneista aiheutuviin menoihin sekä palvelutuotannon korvausinvestointeihin kuten laite- ja lisenssihankintoihin. Palvelukeskus sisällyttää momentin määrärahan käyttöä vastaavat kustannukset asiakashintoihin. Palvelukeskus tuottaa määrärahan käyttöä vastaavan määrän useammalle vuodelle jaksotettuna.

Palvelukeskuksen tuloutuksesta kertyvät tulot on budjetoitu momentille 12.28.20.

2024 talousarvio	15 000 000
2023 talousarvio	15 000 000
2022 tilinpäätös	15 000 000

11. Verkkomaksaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verkkomaksaminen -palvelun (Suomi.fi -maksut) kehittämiseen, ylläpitoon ja jatkuvaan palvelutuotantoon, palveluntuottajien veloituksiin sekä palvelun hankinnasta, hallinnoinnista, käytöstä ja kehittämisestä aiheutuviin työ- ja muihin menoihin.

Selvitysosa: Suomi.fi -palvelun tavoitteena on, että toiminnan kustannusvastaavuus toteutuu siirtomääräraha-kauden aikana. Määräraha tulee käytettäväksi vain, jos asiakasmaksutulot eivät yksittäisenä varainhoitovuonna riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja.

2024 talousarvio	500 000
2023 talousarvio	500 000
2022 tilinpäätös	500 000

88. Senaatti-konsernin liikelaitokset

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Senaatti-konsernin liikelaitoksille asetetaan seuraavat palvelu- ja toimintatavoitteet:

Senaatti-kiinteistöt

- Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja tukemaan sekä asiakkaidensa että valtion rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia.
- Varmistaa yhteiskuntavastuullinen toiminta huomioiden taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökulmat. Edistää omalta osaltaan yhteiskunnan muutosta kohti hiilineutraalisuutta. Keskeisenä tavoitteena on varmistaa toimitilojen turvallisuus ja terveys käyttäjille.
- Varautuu omassa toiminnassaan poikkeusoloihin ja normaaliolojen häiriöihin sekä tukee asiakkaita toimitilojen varautumisen tason nostamisessa.
- Tuottaa ja ylläpitää valtion toimitiloihin liittyviä tietoja päätöksenteon ja seurannan tueksi.

— Toteuttaa valtiolle tarpeettoman omaisuuden myynnit avoimin ja syrjimättömin menettelyin.

Puolustuskiinteistöt

— Puolustuskiinteistöjen tehtävänä on tuottaa itse tai ostaa markkinoilta tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja tukemaan Puolustusvoimien suorituskykyä kaikissa turvallisuustilanteissa annettujen valmiusvaatimusten mukaisesti.

— Puolustuskiinteistöt edistää Puolustushallinnon rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia tehokkaan toimitilarakenteen aikaansaamiseksi.

— Tuottaa ja ylläpitää Puolustusvoimien toimitiloihin liittyviä tietoja päätöksenteon ja seurannan tueksi. Osana Senaatti-konsernia Puolustuskiinteistöt mahdollistaa valtion toimitilakannan keskitetyn ja tehokkaan johtamisen.

— Varmistaa yhteiskuntavastuullinen toiminta huomioiden järjestelmän kriisinsietokyky, huoltovarmuus ja energian omavaraisuus sekä taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökulmat. Puolustuskiinteistöt tuottaa ympäristöpalveluita koko valtiokonsernille. Puolustuskiinteistöt edistää osana Senaatti-konsernia yhteiskunnan muutosta kohti hiilineutraalisuutta. Keskeisenä tavoitteena on varmistaa toimitilojen turvallisuus ja terveys käyttäjille.

2. Investoinnit

Senaatti-konsernin liikelaitosten investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2024 enintään 750 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 750 milj. euroa.

Investoinnit kohdistuvat pääosin valtion tehtävien hoidon kannalta tarpeelliseen, sisäolosuhteita parantavaan, toimitilatehokkuutta kasvattavaan ja viranomaisten toimintaedellytykset turvaavaan rakentamiseen. Investointivaltuus ei sisällä maankäyttömaksuja eikä varainsiirtoveroja.

Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat antaa vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden lainoista yhteensä enintään 50 milj. euron arvosta.

3. Lainanotto

Senaatti-konsernin liikelaitokset oikeutetaan ottamaan vuoden 2024 aikana toimintansa rahoittamiseksi valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa nettomääräisesti enintään 600 milj. euroa.

Selvitysosa: Valtiovarainministeriö on huomioon ottaen palvelu- ja muut toimintatavoitteet asettanut alustavasti Senaatti-konsernin liikelaitosten yhteenlasketuksi vuokrauksen (sisältäen palvelut) tulostavoitteeksi 23 milj. euroa vuodelle 2024. Alustavan suunnitelman mukaan tulos jakaantuu liikelaitosten kesken seuraavasti: Senaatti-kiinteistöt 22 milj. euroa ja Puolustuskiinteistöt 4 milj.euroa.

Vuonna 2024 Senaatti-konsernin liikelaitokset tulouttavat valtion talousarvioon yhteensä 45,8 milj.euroa takausmaksuina, lainan korkoina ja lyhennyksinä sekä vuoden 2023 voiton tuloutuksena. Vuoden 2024 rahoitussuunnitelmassa valtion lainojen korkojen ja lainanlyhennysten osuudeksi on arvioitu 10,7 milj. euroa ja voiton tuloutukseksi 35 milj. euroa ja takausmaksujen suuruudeksi 0,1 milj. euroa. Lähinnä investointien rahoittamiseen tarvittavan lainanoton määrä on nettomääräisesti enintään 600 milj. euroa.

Senaatti-konsernin maksuvalmiuteen vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen realisoinneista saatava kassavirta. Kiinteistökaupoista syntyvän kassavirran toteutuminen riippuu kulloisesta markkinatilanteesta ja sisältää siten Senaatti-konsernin ulkopuolisia epävarmuustekijöitä.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmaan perustuva alustava investointisuunnitelma vuodelle 2024 (milj. euroa)

Senaatti-kiinteistöt	515
Puolustuskiinteistöt	235
Yhteensä	750

Tunnuslukutaulukko (sis. myyntivoitot ja -tappiot)

Miljoonaa euroa	Senaatti-kiinteistöt		Puolustuskiinteistöt	
	2023 TA	2024 TAE	2023 TA	2024 TAE
Liikevaihto, milj. euroa	600	650	343	367
— Suora vuokraus	464	504	286	302
— Edelleenvuokraus	108	116	8	11
— Palvelut	28	31	49	54
Liiketoiminnan muut tuotot	27	30	0	0
Vuokraustoiminnan käyttökate	194	216	97	106
— % liikevaihdosta	32	33	28	29
Poistot (sis. arvonalentumiset)	155	163	87	91
Liikevoitto, milj. euroa	52	70	9	15
— % liikevaihdosta	9	11	3	4
Tilikauden tulos, milj. euroa	29	38	2	4
— % liikevaihdosta	5	6	1	1
Taseen loppusumma	5 168	5 531	1 339	1 460
Kiinteistöjen myynnin tulos	12	16	0	0
Tuloutus valtion talousarvioon	38	35	0	3
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,3	1,2	0,7	0,7
Oman pääoman tuotto, %, vuokraustoiminta, valtioasiakkaat	0,2	0,4	0,2	0,4
Omavaraisuusaste, %	58	54	60	55
Henkilöstömäärä	578	595	715	715

Liikelaytosta koskevat tulomomentit (milj. euroa)

	2022 toteutuma	2023 ennakoitu	2024 arvio
Tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	0,5	0,3	0,1
13.01.04 Korot valtion lainoista	2,8	2,0	1,6
13.05.01 Voiton tuloutus	35,0	38,0	35,0
15.01.02 Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	21,5	11,5	9,1
Yhteensä	59,8	51,8	45,8

2024 talousarvio	—
2023 talousarvio	—
2022 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

Selvitysosa: **Tilastokeskus** kerää ja yhdistää tiedot tietovarannoiksi ja jalostaa niistä tilastoja ja tietotuotteita yhteiskunnalliseen keskusteluun ja asiakkaiden hyödyksi. Tilastokeskus kehittää tilastotoimea yhteistyössä muiden tilastoja tuottavien viranomaisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti sekä edistää toiminnallaan tilasto- ja muun tiedon eettistä ja monipuolista hyödyntämistä yhteiskunnassa.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) tekee talouspoliittista tutkimus- ja selvitystyötä sekä kansantalouden pitkän aikavälin kehityksen tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestäviä poliittikkatoimia.

Digi- ja väestötietovirasto ylläpitää ja kehittää väestötietojärjestelmää, sen tietoja ja tietojen laatua sekä varmennettua sähköistä asiointia. Virasto edistää toiminnallaan yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa ja tietoturvallisuutta sekä hyvän tietojenkäsittely- ja tiedonhallintatavan kehittämistä ja noudattamista. Digi- ja väestötietovirasto vastaa toimialueensa väestötiedoista ja holhousasioista. Virastossa suoritetaan myös julkisen notaarin tehtäviä ja hoidetaan siviilivihkimisiä, kaupanvahvistuksia sekä vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyviä tehtäviä. Muita viraston tehtäviä ovat mm. nimenmuutosasiat, avioliiton esteiden tutkinta ja perukirjojen osakasluetteloiden vahvistaminen.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Tilastot, tietoaisteistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtöisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa.

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 57 090 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen
- 3) enintään 900 000 euroa tutkijapalvelujen maksullisen toiminnan hintatukeen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana	131	132	132
Oikea-aikaisten julkistusten osuus, %	96	99	99
Virheettömien julkistusten osuus, %	92	96	96
Tutkijapalveluiden käyttäjätunnusten määrä etäkäyttäjärjestelmässä, kpl	1 292	-	1 500
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	54	60	65
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,5	10	10
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,6	3,7	3,7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	65 529	64 807	67 140
Bruttotulot	13 568	12 200	13 000
Nettomenot	54 961	52 607	54 140
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 636		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 832		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) - Liiketaloudellisesti hinnoiteltu maksullinen toiminta pl. hintatuki

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	10 743	9 000	7 600
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	6 092	5 600	3 300
— osuus yhteiskustannuksista	4 791	5 200	2 800
Kustannukset yhteensä	10 883	10 800	6 100
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-140	-1 800	1 500
Kustannusvastaavuus, %	98,7	83,3	124,6

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) - Hintatuettu liiketaloudellisesti hinnoiteltu maksullinen toiminta

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot			2 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset			3 100
— osuus yhteiskustannuksista			2 000
Kustannukset yhteensä			5 100
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			-2 900
Kustannusvastaavuus, %			43,1
Hintatuki			900
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %			60,8

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) -

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot			700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset			350
— osuus yhteiskustannuksista			400
Kustannukset yhteensä			750
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			-50
Kustannusvastaavuus, %			93,3

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Liikenteen ja työkoneiden päästölaskentajärjestelmän ylläpito (siirto momentilta 31.01.01)	27
Liikenteen ja työkoneiden päästölaskentajärjestelmän ylläpito (siirto momentilta 31.01.02)	29
Päästölaskentajärjestelmän ylläpito Tilastokeskuksessa (siirto momentilta 35.01.01)	55
Sote-uudistukseen liittyvät määrärahatarpeet	-715
Säädöspohjaisen ja ympäristötilastoinnin tilastotuotannon laajentuminen	-60
Tietojärjestelmä- ja teknologiauudistukset toiminnan turvaamiseksi (HO 2023)	2 650
Tutkijapalveluiden palvelutason parantaminen datanhallinta-asetuksen mukaiseksi	300
Palkkausten tarkistukset	2 197
Yhteensä	4 483

2024 talousarvio	57 090 000
2023 talousarvio	52 607 000
2022 tilinpäätös	54 961 000

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 636 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 370 000 euroa talouspolitiikan arviointineuvoston toimintamenojen sekä selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus tekee päätöksentekoa palvelevaa taloustieteellistä tutkimusta ja talouspoliittista analyysiä Suomen kansantalouden ja talouspolitiikan päätösten kannalta tärkeitä aiheista. VATT:n osana toimii Datahuone, joka tekee taloudellista päätöksentekoa tukevia selvityksiä.

Valtiovarainministeriö asettaa Valtion taloudelliselle tutkimuskeskukselle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- menestyminen tutkimusrahoituksen hankinnassa siten, että VATT pystyy jatkossakin keskittymään tutkimuksessa painopistealueisiinsa;
- strategisten rekrytointien hyödyntäminen tutkimusohjauksen ja tutkimustoiminnan vahvistamisessa;
- tutkimustoiminnan laatupainotettu tulos suhteutettuna henkilötyövuosiin kasvaa

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,0	5,0	5,0
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,6	3,9	3,9

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	5 994	5 889	6 136
Bruttotulot	2 237	1 500	1 500
Nettomenot	3 757	4 389	4 636
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 691		
— siirtyy seuraavalle vuodelle	2 066		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Talouspolitiikan arviointineuvoston tasokorotus	60
Palkkausten tarkistukset	173
Yhteensä	233
2024 talousarvio	4 636 000
2023 talousarvio	4 403 000
2022 tilinpäätös	4 132 000

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 64 498 000 euroa.

*Selvitysosa:***Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet**

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Asiakastyytyväisyys, asteikko 1—5	4,3	4,1	4,2
VTJ-tietopalvelu-rajapinnasta luovutetut tietoyksiköt, milj. kpl	179	130	175
Holhoustoimen lupa-asioden keskimääräinen käsittelyaika, pv	48	30	30
Lähetettyjen Suomi.fi-viestien määrä, milj. kpl	25	30	35
Työperusteinen ulkomaalaisten rekisteröinti , käsittelyaika ajanvarauksen tekemisestä rekisterimerkinnän tiedoksiantoon, pv	30	30	30
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,3	7,5	7,5
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,6	3,7	3,7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	106 988	109 777	111 498
Bruttotulot	50 172	46 480	47 000
Nettomenot	56 816	63 297	64 498
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 962		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	19 614		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	29 444	29 300	29 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	39 696	36 625	36 250
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-10 252	-7 325	-7 250
Kustannusvastaavuus, %	74	80	80
Liiketaloudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	20 103	16 610	17 400
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	12 207	9 230	9 670

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	7 896	7 380	7 730
Kustannusvastaavuus, %	165	180	180

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Automaattisen päätöksenteon menot (HE 145/2022)	90
Automaattisen päätöksenteon perustamismenot (kertaluonteinen)	190
Digituen toimeenpano pysyvänä mallina	1 300
Digituen toimintamallin ylläpito ja jatkokehitys	-1 300
Henkilötunnuksen ja identiteetinhallinnan uudistamisen lisäkustannukset	-104
Oikeusturvaohjelma (v. 2023 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-4 750
Oikeusturvaohjelma (v. 2024 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	5 900
Sote-uudistukseen liittyvät määrärahatarpeet	-691
TE-uudistuksen rahoitustarpeet	192
Ukrainalaisten pakolaisten rekisteröinti	-864
Palkkausten tarkistukset	1 814
Yhteensä	1 767

2024 talousarvio	64 498 000
2023 I lisätalousarvio	566 000
2023 talousarvio	62 731 000
2022 tilinpäätös	64 468 000

04. Sähköinen tunnistautuminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisen hallinnon palveluiden edellyttämän vahvan tunnistautumisen kustannuksiin.

2024 talousarvio	8 000 000
2023 talousarvio	8 000 000
2022 tilinpäätös	5 906 913

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

Selvitysosa: **Aluehallintovirastot** edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategia-asiakirjan 2020—2023 mukaisesti aluehallintovirastojen toiminnan strategiset painopisteet ovat:

- turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta
- lisäämme elinvoimaa
- tavoittelemme hiilineutraaliutta.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla
- Riskienhallinta ja varautuminen paranevat
- Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla
- Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee
- Koulutus- ja osaamistaso nousee ja osaavan työvoiman saatavuus paranee
- Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat
- Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat.

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 70 566 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta
- 2) eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa asetuksessa (1179/2009) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle
- 3) negatiivisten talletuskorkojen kompensoimiseen silloin, kun ne aiheutuvat rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931, 1389/2009) mukaisten tehtävien hoitamisesta.

Määrärahasta on varattu 1 500 000 euroa lupaviranomaismenoihin vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenottoon (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Aluehallintovirastojen talousarvio perustuu osittaiseen nettobudjetointiin. Alkoholivalvonnan vuosimaksut on budjetoitu momentille 11.19.09.

Määrärahaan sisältyy 1 500 000 euron varaus elpymis- ja palautumissuunnitelman lupaviranomaismenoihin pilarin 1 vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen -toimenpiteeseen.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat YSL:n mukaiset lupa-asiat, mediaanikä-sittelyaika, kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon	11,5	10	10
Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus, % kaikista kanteluista	39,1	<15	<15
Sote-valvontaohjelman AVIen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen, % vuoden toimenpiteistä toteutunut	toteutunut	100	100
Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityk-sistä on tehty yhden viikon kuluessa, % kaikista tapauksista	toteutunut osittain	100	100
Lupasuoritteiden kustannukset / lupasuorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos	toteutunut osittain	<0	<0
Lupasuoritteiden kpl / htv, kolmen vuoden keskiarvon muutos	toteutunut osittain	>0	>0
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset maksulliset suoritteet, %	41,6	50	50

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,2	9	9
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,7	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	78 789	86 161	86 740
Bruttotulot	12 536	14 625	16 038
Nettomenot	66 253	71 536	70 702
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 890		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 280		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot	11 570	13 895	14 976
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	20 087	23 158	24 960
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-8 517	-9 263	-9 984
Kustannusvastaavuus, %	57,6	60	60
Liiketaloudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot	121	30	30
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	121	30	30
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	100	100	100
Kustannusvastaavuus, %	100	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aluehallintovirastojen toiminnan turvaaminen	-2 000
Hoitotakuuta koskevan HE:n vaikutukset	400
Keskitetty maksatustehtävä POL-vastuualue	80
Lainsäädäntömuutosten lisämenot	-315
Lupavoimavarat vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenottoon (RRF pilari1)	-750
Opetus- ja kulttuuritoimen rakennustarkastajat	170

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki	400
Tietojärjestelmämuutokset	280
Valtakunnallinen tehtävä työllisyyden edistämisen kuntakokeilun valvontaan	-65
Palkkausten tarkistukset	2 855
Yhteensä	1 055

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	70 566 000
2023 talousarvio	69 511 000
2022 tilinpäätös	70 143 000

03. Palvelurakenteiden ja valtion hallintorakenteiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 016 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen suunnittelun ja koordinaation kehittämiseen
- 2) valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon hallintorakenteiden kehittämiseen
- 3) viranomaisten yhteisten asiakaspalvelumuotojen kehittämiseen ja yhteispalvelun hallinnointiin
- 4) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun järjestämisestä kunnille koituvien kulujen korvaamiseen
- 5) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun käyttöön tarkoitettujen ICT-järjestelmien hankintaan ja ylläpitoon
- 6) ohjausjärjestelmien kehittämiseen
- 7) hallitusohjelman mukaisen uuden monialaisen ja valtakunnallisen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kokoavan viraston toimeenpanosta aiheutuvien kulujen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen ja vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-mrd tuottavuussäästö	-2
Valtakunnallisen monialaisen viraston perustaminen (HO 2023)	1 000
Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen (siirto momentilta 28.70.20, v. 2024 rahoitus)	800
Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishanke (v. 2023 rahoitus)	-1 800
Yhteensä	-2

2024 talousarvio	2 016 000
2023 talousarvio	2 018 000
2022 tilinpäätös	2 718 000

50. Eläkkeet ja korvaukset

Selvitysosa: Valtion eläketurvan piirissä olevat eläkkeet myöntää ja maksaa Keva niille eläkkeen saajille, jotka ovat viimeksi olleet pääasiallisesti valtion eläketurvan piirissä (viimeisen eläkelaitoksen periaate). Valtio siirtää Kevalle katteen eläkkeiden maksamiseksi ja toteutunut eläkemeno kirjataan momentille 28.50.15.

Keva laatii valtion eläkemenoennusteet lyhyen tähtäimen ennustemallilla. Malli antaa tulokseksi viiden vuoden ennusteen, jota käytetään talousarvioesityksen laadinnassa. Valtion eläketurvan piiriin kuuluville myönnettyjen kuntoutusetuuksien menovaraus arvioidaan erikseen. Samoin erikseen arvioidaan kuinka paljon momentilta 28.50.15 suoritetaan korvauksia Kevalle perustuen ennen 1.1.1987 tapahtuneisiin toimintojen siirtoihin valtiolta kunnille.

Momentilta 28.50.16 suoritetaan korvauksia valtion laitosten (Televa, Valtion polttoainetehdas, Vammaskosken tehdas, Lapuan patruunatehdas) yhtiöittämissiin liittyen, jolloin ns. vanhoina työntekijöinä yhtiöiden palvelukseen siirtyneille henkilöille säilytettiin valtion eläkelain tasoinen eläketurva ja eläkeoikeuksien siirrot valtion työeläkejärjestelmästä Euroopan yhteisöjen vastaavaan järjestelmään.

15. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 550 399 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisten alojen eläkelain (81/2016) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten

- 1) eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja muiden kuntoutusetuuksien (ml. mahdolliset arvonlisäverot) ja niiden lisien
- 2) eri lakien nojalla valtion toimintojen kunnallistamisen yhteydessä suoritettujen eläkejärjestelyjen korvausten
- 3) viivästyskorotusten
- 4) mahdollisten oikeudenkäyntikulujen
- 5) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien ennakkomenojen
- 6) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien selvittelyerien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2024 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3013).

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevalle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista tai korvaamista varten.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion, kunnan, seurakunnan, yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet sekä valtionapulaitosten, liikelaitosten ja liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten vastaavat eläkkeet	5 533 458 000
Kansanedustajien eläkkeet ja perhe-eläkkeet	15 058 000
Valtion eläketurvan piiriin kuuluville henkilöille myönnetty kuntoutusetuudet	1 883 000
Yhteensä	5 550 399 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus	258 971
Muut eläkemenoon vaikuttavat muutokset	-63 114
Yhteensä	195 857

2024 talousarvio	5 550 399 000
2023 talousarvio	5 354 542 000
2022 tilinpäätös	4 962 121 966

16. Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 849 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) korvausten maksamiseen Nokia Oyj:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasoisesta eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainekeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksesta olleen henkilöstön siirrosta yhtiöiden palvelukseen

2) korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yritysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruunatehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä

3) eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmästä asiaa koskevan lain (165/1999) mukaisesti

4) ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen

5) enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2024 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3013).

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevalle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista tai korvaamista varten.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korvaus Nokia Oyj:lle	10 000
Korvaus Vapo Oy:lle	200 000
Korvaus Vammas Oy:lle	15 000
Korvaus Lapua Oy:lle	70 000
Muut korvaukset	10 000
Eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmiin	1 600 000
Ylimääräiset eläkkeet	935 000
Eduskunnan kansliatoimikunnan ylimääräiset eläkkeet (enintään)	9 000
Yhteensä	2 849 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus	147
Muut eläkemenoon vaikuttavat muutokset	-347
Yhteensä	-200

2024 talousarvio	2 849 000
2023 talousarvio	3 049 000
2022 tilinpäätös	1 449 841

50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tapaturmakorvauksiin
- 2) liikennevahinkokorvauksiin
- 3) ryhmähenkivakuutusta vastaavaan etuun
- 4) valtion virkamiesten toistuviin korvauksiin
- 5) valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvauksiin
- 6) raideliikennevastuulain mukaisiin korvauksiin
- 7) oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain nojalla aiheutuvien hyvitysten maksamiseen
- 8) vahingonkorvauksen maksamiseen sovellettaessa valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia
- 9) tapaturma- ja liikennevahinkojen korvauksiin liittyviin asiantuntijapalkkioihin
- 10) oikeudenkäyntikuluihin, jotka johtuvat valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin tai liikennevakuumuslakiin perustuvan korvausasian hoitamisesta
- 11) valtioneuvoston erikseen päättäessä luonnonkatastrofien johdosta katastrofialueilla tehdyistä pelastus- ja evakuoitotoimista, evakuoitilennnoista ja annetusta sairaanhoidosta sekä surmansa saaneiden kotimaahan kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen

12) matkavahinkojen korvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha perustuu seuraaviin säädöksiin:

Tapaturmakorvaukset: työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015), julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 6 luvun 14 §, laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012), laki sotilastapaturman ja palvelussairaudesta (1521/2016), laki tapaturman ja palvelussairaudesta kriisinhallintatehtävissä (1522/2016), sotilastapaturmalaki (1211/1990), valtion eläkelain (1295/2006) 26 §, käräjäoikeuslaki (581/1993), laki valtion henkilöstölle etätyöstä johtuvissa olosuhteissa sattuneiden tapaturmien korvaamisesta (1012/2022) sekä tapaturmakorvausjärjestelmään liittyvä muu lainsäädäntö

Liikennevahinkokorvaukset: liikennevakuutuslaki (460/2016) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettu laki (626/1991)

Valtion virkamiesten toistuvat korvaukset: valtion virkamieslaki (750/1994) ja eroraha-asetus (1350/1994)

Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaukset: eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annettu laki (269/1974) ja valtion virantoimituksesta tai työtehtävästä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annettu laki (794/1980)

Raideliikennevastuulaki (113/1999)

Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä (362/2009)

Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta (978/2014)

Laki valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta (530/2017)

Asetus valtion palveluksessa olleen henkilön kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta (1044/1976)

Laki kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta (895/1979)

Laki asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta (1309/1994).

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tapaturmakorvaukset	32 900 000
Liikennevahinkokorvaukset	2 000 000
Ryhmähenkivakuutusta vastaavan edun korvaukset	1 300 000
Valtion virkamiesten toistuvat korvaukset	40 000
Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaukset	150 000
Raideliikennevastuulain mukaiset korvaukset	80 000
Lapuan patruunatehtaan onnettomuuden tapaturmakorvaukset	70 000
Oikeudenkäynnin viivästyshyvitykset	250 000
Valtion vastuuseen perustuvat vahingonkorvaukset	1 300 000
Matkavahingot	1 500 000
Yhteensä	39 590 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	150
Yhteensä	150
2024 talousarvio	39 590 000
2023 talousarvio	39 440 000
2022 tilinpäätös	36 793 749

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 362 857 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisten alojen eläkelain (81/2016) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien, valtion toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamiseen

2) niiden valtion eläkkeisiin sisältyvien määrien maksamiseen, joista Keva eräiden omistajanvaihdoistilanteiden johdosta suorittaa korvauksen VILMA-kustannustenjaon yhteydessä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2024 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3013).

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.51.

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevälle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista varten.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus	15 372
Muut eläkemenoon vaikuttavat muutokset	29 645
Yhteensä	45 017

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	362 857 000
2023 talousarvio	317 840 000
2022 tilinpäätös	284 576 781

95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen korkoihin sekä muiden eläkelaitosten valtiolle maksamien ennakoiden korkoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Valtio maksaa korkoa VILMA-kustannustenjakoon muiden eläkelaitosten maksamista valtion eläkelain mukaisista eläkkeistä sekä saaduista kustannustenjaon ennakoista. Korkokantana käytetään TyEL:n 179 §:n 4 momentissa tarkoitettujen perusteiden mukaista vakuutusmaksukorkoa.

Momentille kirjataan myös mahdollinen valtioneuvoston asetuksen (284/2017) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu korkomeno.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 13.01.09.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muut eläkemenoon vaikuttavat muutokset	1 804
Vakuutusmaksukorkeennusteen muutos	6 215
Yhteensä	8 019

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	27 213 000
2023 talousarvio	19 194 000
2022 tilinpäätös	14 423 130

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

Selvitysosa: Luku sisältää keskitetysti koko valtionhallinnon puolesta budjetoituja henkilöstömenoja.

02. Erikseen budjetoidut henkilöstömenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten tai virkamieslain (750/1994) 9 b §:n 1 momentin soveltamisen kustannuksiin sellaisissa tapauksissa, joissa määräraha tarve ei ole ollut tiedossa talousarvioesitystä laadittaessa
- 2) valtiovarainministeriön tekemistä päätöksistä virkasuhteen ehtoja tai virkasuhteen päättymisestä johtuvia korvauksia koskevien menojen maksamiseen
- 3) viraston tuotannollisten tai taloudellisten syiden mukaisissa sopeutustilanteissa maksettujen irtisanoutumiskorvausten jälkikäteiseen korvaamiseen virastoille
- 4) valtion virkamieslain (750/1994) 27 a §:n sekä työ sopimuslain 7 luvun 13 §:n mukaisissa tilanteissa viraston irtisanotulle henkilöstölle maksettujen työllistymistä edistävän valmennuksen tai koulutuksen kustannusten jälkikäteiseen korvaamiseen virastolle
- 5) tuotannollisten tai taloudellisten syiden mukaisissa muutostilanteissa virkamiehen virkamieslain 20 §:n mukaisesti toisessa virastossa työskentelystä aiheutuvia kustannuksia, kun työskentely edistää virkamiehen palvelussuhteen jatkumista tai työllistymistä
- 6) valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen liitteessä 1 olevien viraston muutostilanteisiin liittyvien muuttokustannusten tai muihin virastolle muutostilanteesta johtuvien kustannusten jälkikäteiseen korvaamiseen virastolle

7) enintään 5 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa valtion ylimmän virkamiesjohdon palvelussuhdeturvan järjestämisen määräaikaisen virkasuhteen päättyessä. Määrärahaa voidaan käyttää valtion virkamieslain (750/1994) 9 b §:n 1 momentin mukaisten enintään kahden vuoden määräaikaisten virkasuhteiden menoihin ja harkinnanvaraisten erokorvausten maksamiseen valtion ylimmälle virkamiesjohdolle.

2024 talousarvio	2 500 000
2023 talousarvio	2 500 000
2022 tilinpäätös	—

10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion organisaatioiden uudistumiskykyä, työyhteisöjen toimivuutta ja työhyvinvointia sekä työsuojelua edistävään tietojen keräämiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen valtionhallinnossa
- 2) valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisiä työelämäsuhteita edistävään tietojen keräämiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen valtionhallinnossa
- 3) edellä mainittuja koskevaan koulutukseen, valmentamiseen, viestintään ja verkostotoimintaan.

Selvitysosa: Määräraha perustuu lakiin työsuojelurahastosta (407/1979), työtapaturma- ja ammattitautilakiin (459/2015) ja lakiin Valtiokonttorista (305/1991).

Määräraha lasketaan siten, että se on 0,23 promillea valtion henkilöstölle maksetuista palkoista. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon valtion henkilöstömäärän väheneminen ja toisaalta virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa sovittujen palkankorotusten vaikutus palkkasummaan. Tavoitteena on valtion organisaatioiden uudistumiskyvyn kehittäminen, turvallisen työn tekemisen edellytysten parantaminen valtion työpaikoilla sekä valtion henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen toteuttamalla ja rahoittamalla aihepiiriin liittyvää viestintää, verkostotoimintaa, vuorovai-
kutusta sekä tietojen keräämistä, tutkimusta ja kehittämis- ja kokeiluhankkeita. Valtiovarainministeriö päättää vuosittain määrärahan kohdistamisen painopistealueista Valtiokonttorin esityksestä.

Määrärahan käyttöä hallinnoi Valtiokonttori, joka tekee neuvottelukunnan päättämien painopisteiden mukaisesti päätökset virastojen kehittämishankkeiden määrärahahakemuksista. Koko valtion tai usean viraston kattavassa laajassa kehittämishankkeessa myös Valtiokonttori voi toimia kyseisen kehittämishankkeen koordinoijana, jolloin hanketta koskeva määräraha voidaan myöntää Valtiokonttorin käyttöön.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.60.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	30
Yhteensä	30
2024 talousarvio	1 010 000
2023 talousarvio	980 000
2022 tilinpäätös	940 000

12. Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulutuksen korvaamisesta annetussa laissa (1140/2013) tarkoitetun korvauksen maksamiseen Työllisyysrahastolle.

Selvitysosa: Määrärahasta voidaan maksaa korvausta Työllisyysrahastolle määrä, jonka rahasto on maksanut tai hyvittänyt työnantajille koulutuskorvauksina. Koulutuksen järjestäminen ja siihen liittyvä taloudellinen kannuste liittyvät työmarkkinoiden raamisopimuksen sekä työmarkkinakeskusjärjestöjen kesken sovitun osaamisen kehittämisen toimintamallin toteutukseen.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon Työllisyysrahaston arvio maksettavista korvauksista ja ennuste koulutuskorvausten määrän tulevasta kehityksestä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Työllisyysrahaston maksamien koulutuskorvausten määrän väheneminen	-3 000
Yhteensä	-3 000
2024 talousarvio	12 000 000
2023 talousarvio	15 000 000
2022 tilinpäätös	8 765 249

70. Valtionhallinnon kehittäminen

Selvitysosa: Keskeisiä hallinnonala- ja virastokohtaisia ICT- ja digitalisaatiohankkeita, joilla kehitetään organisaatioita, prosesseja, palveluja ja tietotekniikkaa, tuetaan momentilta 28.70.20. Kyseiseltä momentilta siirretään määrärahoja hallinnonalojen ja virastojen käyttöön vuosittain talousarviossa.

Momentin 28.70.01 määrärahalla tuetaan erityisesti julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013), julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta annetun lain (10/2015) ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) edellyttämää ohjausta ja kehittämistä.

Määrärahalla ohjataan ja kehitetään julkisen hallinnon digitalisointia sekä julkisen hallinnon tieto- ja kyberturvallisuutta, varautumista ja tietoturvapalveluja. Määrärahalla ohjataan julkisen hallinnon digitalisaatiokehitystä ja hyvää tiedonhallintaa, joiden avulla voidaan tehostaa ja parantaa julkisia palveluita. Määrärahaa käytetään tietopolitiikan ohjaukseen ja avoimen datan direktiivin toimeenpanoon, digitaalisen lompakon kehittämiseen, digitaalisen turvallisuuden edistämiseen, tietosuojan ja tietoturvan parantamiseen sekä ICT:n ja tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin.

Ohjaus- ja kehittämistyössä toteutetaan Suomen digitaalisen kompassin tavoitetta ”Rakennamme houkuttelevaa, kilpailukykyistä, kestävä ja hyvinvoivaa digitaalisesti kyvykästä Suomea”. Vuoden 2024 toimenpiteissä korostuvat ihmiskeskeiset ja yhteentoimivat sekä kokonaisturvalliset digitaaliset julkiset palvelut. Ihmiskeskeisellä palvelukehittämällä luodaan sujuvia, automaattisia digitaalisia palveluita, joilla varmistetaan hyvän hallinnon toteutuminen. Digitalisaatiolla kevennetään yritysten ja kansalaisten asiointitarvetta, kun julkisten palveluiden taustalla toimivat tiedon jakamiseen, yhteentoimivuuteen ja korkeaan automaatioon perustuvat ratkaisut. Keskeisenä toimenpiteenä edistetään ihmiskeskeistä digitalisaatiota käynnistämällä toimenpiteet eri elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien palvelukokonaisuuksien digitalisoimiseksi.

Digitaalinen ympäristö ja kansainvälisen turvallisuustilanteen muutos edellyttävät varautumista uudenlaisiin turvallisuusuhkiin, kuten kyberhyökkäyksiin, informaatiovaikuttamiseen ja tieto- ja identiteettivarkauksiin. Kokonaisturvallisuuden viitekehyksessä suojataan kansalaisia, yhteisöjä ja yhteiskuntaa niiltä riskeiltä ja uhkilta, jotka voivat kohdistua tietoihin, palveluihin ja yhteiskunnan toimintaan digitaalisessa toimintaympäristössä. Määrärahalla tuetaan valtion yhteisten ICT-palveluiden ja tietojärjestelmien sekä turvallisuusviranomaisverkon palveluiden tieto- ja kyberturvallisuuden kehittämistä ja tason nostoa Valtorin tuottamissa palveluissa.

Momentin 28.70.40 määrärahalla turvataan viranomaisradioverkkoon perustuvan viranomaisviestintäpalvelun käyttö ja ylläpito sekä uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun Virve 2:n kehittäminen. Määrärahalla toteutetaan uuden viranomaisviestintäpalvelun kehittämishanketta, jossa nykyinen Virve-palvelu korvataan uudella viranomais-ten aikakriittisen viestinnän mahdollistavalla laajakaistaisella viestintäpalveluratkaisulla vuoteen 2030 mennessä. Uudella palvelulla mahdollistetaan mm. kuvien, videon ja tiedostojen jakaminen turvallisuusviranomaisten kesken eli käyttäjät saavat ajantasaisemman tilannekuvan toimintaansa. Määrärahaa käytetään myös viranomaisverkon varavoi-maratkaisujen kovennuksiin ja ylläpitoon.

01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 874 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisen hallinnon yhteisten tietojärjestelmä uudistusten sekä yhteisten ICT-palvelujen kehittämiseen, käyttöönottoihin ja kehittämisen aikaiseen ylläpitoon
- 2) julkisen hallinnon digitalisoinnin toteutuksen ohjaukseen ja kehittämiseen
- 3) julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), valtion yhteisten tieto- ja viestintätekni-ken palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013), julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) edellyttämään ohjaukseen ja kehittämiseen
- 4) julkisen hallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden, varautumisen ja tietoturvapalvelujen ohjaamiseen ja kehittämiseen
- 5) ICT:n sekä tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin
- 6) harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 7) enintään 70 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin vuosittain.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu julkisen hallinnon tietohallinnon yhteisten palvelujen ja muiden tietohallintoon liittyvien yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisten toimenpiteiden sekä tieto- ja kyberturvallisuuden ja varautumisen kehittämisohjelmien ja -hankkeiden toteuttamiseen sekä valtion ICT:n ohjaamista tukevaan ostopalvelujen hankintaan kaupallisilta ja hallinnon sisäisiltä palveluntuottajilta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digitaalinen henkilöllisyys	2 847
Digitaalisen asioinnin ensisijaisuus (HO 2023)	2 770
Edesmenneen omaisen asioiden hoito (HO 2023)	4 824

Tietoturvan ja tietosuojan parantaminen yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla	-500
Tietoturvapalveluiden tasokorotus (kyber)	-5 480
Valtorin tieto- ja kyberturvallisuuden keskitetty rahoitus	5 480
Yhteensä	9 941

2024 talousarvio	23 874 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	13 933 000
2022 tilinpäätös	42 345 000

02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtionhallintoa palvelevien talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon prosessien ja tietojärjestelmien kehittämiseen, hankintaan ja toimeenpanoon

2) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaan tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää valtion yhteisten talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittämiseen ja uudistamiseen kuten Kieku-tietojärjestelmän päivittämiseen ja hankintojen digitalisointiin liittyviin tietojärjestelmäpalveluihin, ml. sähköinen tilaamisen ja laskujen käsittelyn järjestelmä. Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös talousarvion ja valtiontalouden kehyspäästösten valmistelua tukevan tietojärjestelmän kehittämisestä aiheutuviin menoihin. Järjestelmän vuosittaiset ylläpitomenot maksetaan momentilta 28.01.01. Määrärahaa on tarkoitus käyttää kansallisen hankintailmoitusjärjestelmän (hankintailmoitukset.fi) ylläpitoon ja jatkokehittämiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Uuden kehys- ja budjettitietojärjestelmän jatkokehittäminen	1 000 000
Yhteisten talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien toimeenpano	2 150 000
Kansallisen hankintailmoitusjärjestelmän ylläpito ja jatkokehittäminen	1 600 000
eOppiva-palvelukokonaisuuden palveluostot	600 000
Yhteensä	5 350 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiekun ja Buketin päivittäminen	100
Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentille 28.20.07)	-4 350
Yhteensä	-4 250

2024 talousarvio	4 350 000
2023 talousarvio	8 600 000
2022 tilinpäätös	15 600 000

05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 105 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelusta ja sen ohjauksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) valtionavustusten maksamiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tiedonhallinnan, tietohallinnon sekä tieto- ja viestintätekniisten muutosten valmisteluun ja toimeenpanoon hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä HUS-yhtymän valmisteluun
- 3) valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen ja tilatietojärjestelmän kustannuksiin
- 4) korvauksen maksamiseen Kansaneläkelaitokselle uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten toteuttamisesta.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen valmistelusta, täytäntöönpanosta ja näiden ohjauksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa käytetään hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän tiedon- ja tietohallinnon valmisteluun ja perustamiseen, uudistuksen kannalta välttämättömien ICT-järjestelmien ja -infrastruktuurin muutosten toteuttamiseen ja hankintaan. Alueille valtionavustuksilla myönnettävä määräraha on luonteeltaan valtionavustuslain (688/2001) 5 §:ssä tarkoitettua erityistä valtionavustusta, joka myönnetään ja maksetaan hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä HUS-yhtymän valmisteluista aiheutuviin ICT-kustannuksiin. Väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän valtionrahoitus maksetaan HUS-sairaanhoidopiirille.

Lisäksi määrärahaa kohdistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valtakunnalliseen valmisteluun ja toimeenpanon tukeen sekä pelastustoimen kansalliseen ICT-toiminnan valmisteluun.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän ICT-kustannukset	100 000
Yhteensä	100 000

2024 talousarvio	105 100 000
2023 talousarvio	5 100 000
2022 tilinpäätös	225 300 000

06. Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

2024 talousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	700 000
2023 talousarvio	15 000 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 762 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisen hallinnon tuottavuuden edistämiseen tähtäävien tietohallintohankkeiden, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen
- 2) hallinnonalojen keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittämiseen.

Selvitysosa: Myönnetyn määrärahan lisäksi vuonna 2024 momentilta rahoitetaan hankkeita 23 238 000 eurolla, jolloin momentin tosiasiallinen määräraha on 32 000 000 euroa.

Vuonna 2024 rahoitettavaksi jo sovitut hankkeet: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien digikehittämisen kokonaisuus 1 885 000 euroa, Oikeusturvaohjelma 5 900 000 euroa, Perustietotekniikan yhtenäistäminen (VNID ja Pälkä) 3 440 000 euroa, Pilvi- ja sovelluspalvelun kehittäminen 1 485 000 euroa, SALLI - Sähköisen asioinnin kehittäminen elintarvikeketjussa 1 009 000 euroa, SAMPO - maksu-, raportointi ja saatavien seurantajärjestelmä 1 000 000 euroa, Sähköisen arkistoinnin tuottavuushanke 1 505 000 euroa, Teknologiaympäristöjen uudistaminen -hanke 243 000 euroa, Tullin tehtävienhallinnan kehittäminen 1 600 000 euroa, Tuottavuuden parantaminen ympäristölupa- ja valvontamenettelyjen digitalisaatiota kehittämällä -hanke (LUVAKE) 1 228 000 euroa, Täytäntöönpanojärjestelmän ja sakkorekisterin uudistus 1 438 000 euroa, Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 800 000 euroa ja Yhdessä-hanke 1 705 000 euroa.

Määrärahaa on tarkoitus käyttää sellaisten hallinnon tuottavuutta lisäävien hankkeiden rahoittamiseen, joista valtiovarainministeriö on tehnyt asianomaisen ministeriön kanssa tuottavuuden lisäämistä ja tuottavuushyötyjen toteuttamista koskevan yhteistoimintasopimuksen. Ministeriöissä, virastoissa ja laitoksissa käytössä olevien tietojärjestelmien uudistamisella ja toimintojen automatisoinnilla voidaan saavuttaa tuottavuuden lisääntymistä, edistää sähköiseen asiointiin siirtymistä ja korvata vanhentuneita järjestelmiä. Määrärahaa voidaan myös käyttää tuottavuutta lisäävien keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittämistyöhön ja valtionhallinnon yhteiseen käyttöön tulevien tietojärjestelmien kehittämishankkeisiin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	7 531
Yhteensä	7 531

2024 talousarvio	8 762 000
2023 I lisätalousarvio	-1 200 000
2023 talousarvio	1 231 000
2022 tilinpäätös	58 003 000

23. Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (siirtomääräraha 3 v)

2024 talousarvio	—
2023 talousarvio	1 091 000
2022 tilinpäätös	692 000

25. Julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittämistä tukevien toimenpiteiden toteuttamiseen
- 2) julkisten hankintojen vaikuttavuuden ohjaukseen ja kehittämiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 3 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Momentti on uusi. Määrärahaa käytetään julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittämiseen toimenpanemalla Hankinta-Suomi-ohjelmaa. Ohjelman toimenpiteillä edistetään julkisen talouden kestävyyttä ja yh-

teisten yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamista. Ohjelman taloudelliset hyödyt saavutetaan kehittämällä julkisiin hankintoihin käytettävien n. 47 miljardin euron vaikuttavuutta.

2024 talousarvio

1 370 000

40. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon sekä laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun ylläpidon ja kehittämisen edellyttämän hintatuen ja alijäämätuen, kehittämis- ja käyttöönottohankkeiden, varautumistoimenpiteiden sekä EU:n rahoittamien hankkeiden kansallisen vastinrahoituksen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle tai sen tytäryhtiölle.

Selvitysosa: Momentilta myönnetyn määrärahan tavoitteena on turvata viranomaisradioverkkoon perustuvan viranomaisviestintäpalvelun käyttö ja ylläpito sekä uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun kehittäminen. Uuden viranomaisviestintäpalvelun kehittämishanke on käynnistetty ja hankkeen toteutuksesta vastaa Suomen Erillisverkot Oy.

Lisäksi momentilla myönnetyllä määrärahalla toteutetaan viranomaisverkon ja uuden viranomaisviestintäpalvelun varavoimaratkaisujen kovennot ja ylläpito, joiden toteutuksesta vastaa Suomen Erillisverkot Oy.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virve 2.0.	5 400
Virve ja Virve 2.0 varavoimaratkaisujen kovennot ja ylläpito	1 200
Yhteensä	6 600
2024 talousarvio	27 800 000
2023 talousarvio	21 200 000
2022 tilinpäätös	12 500 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Selvitysosa: Yleisiä veroja ja maksuja koskeva lainsäädäntövalta sekä oikeus kantaa veroja kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan valtakunnalle. Ahvenanmaalaiset verovelvolliset maksavat pääsääntöisesti veroja valtiolle samoilla perusteilla kuin verovelvolliset muualla maassa. Tuloverolain (1535/1992) mukaan valtion progressiivisen tuloveroasteikon veroprosentteja alennetaan laskettaessa veron määrää niille verovelvollisille, joiden kotikunta sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa. Alhaisemmat marginaaliveroprosentit johtavat siihen, että ansiotulojen valtionverotus on Ahvenanmaalla kevyempää kuin Manner-Suomessa. Ahvenanmaan kuntien kunnallisveroprosentit ovat kuitenkin korkeammat kuin Manner-Suomen kunnissa ja näin ollen ansiotuloverotuksen taso kokonaisuudessa on vastaava Ahvenanmaalla ja Manner-Suomessa. Ahvenanmaan maakunnalle suoritetaan itsehallinnosta aiheutuvien menojen kattamiseksi vuosittain valtion varoista määrä, joka vahvistetaan itsehallintolain tarkoittamassa tasoituksessa ja verotasoituksessa. Ahvenanmaan valtuuskunta toimittaa tasoituksen ja verotasoituksen vuosittain jälkikäteen kultakin vuodelta. Tasoitusbetrag lasketaan siten, että valtion tilinpäätöksen mukaiset kyseisen vuoden tulot lukuun ottamatta ansio- ja pääomatuloveroja, yleisradioveroa, rajoitetusti verovelvollisten maksamaa lähdeveroa, yh-

teisöveroa, tonnistoveroa, arpajaisveroa sekä uusia valtion lainoja (tasoituspohja) kerrotaan tietyllä suhdeluvulla (tasoitusperuste).

Tasoitusmäärästä ja verotasoitusmäärästä maksetaan vuosittain ennakkoa, joka on otettava valtion talousarvioesitykseen. Ahvenanmaan valtuuskunta vahvistaa ennakon suuruuden. Vuotuisen ennakon arvioitu määrä lasketaan samoin perustein kuin lopullinen tasoitus ja verotasoitus.

Ahvenanmaan maakunnalle voidaan itsehallintolain mukaan myöntää myös ylimääräistä määrärahaa ja lisäavustusta poikkeuksellisissa olosuhteissa itsehallintolaissa tarkemmin säädetyin perustein. Myös näistä määrärahoista päättää Ahvenanmaan valtuuskunta. Itsehallintolain mukaan tasavallan presidentti vahvistaa tasoitusta koskevan valtuuskunnan päätöksen sekä edellä tarkoitettuja muita määrärahoja koskevat valtuuskunnan päätökset. Ahvenanmaan valtuuskunnan päätökset on vahvistettava niitä muuttamatta tai jätettävä vahvistamatta.

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 206 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 46 §:n mukaista tasoitusmäärää ja sitä koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suoritetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät nousta ennakkomaksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

Selvitysosa: Ahvenanmaan itsehallintolain 7 luku (Ahvenanmaan maakunnan talous) on uudistettu vuoden 2021 alusta lailla (98/2020). Lailla Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettua tasoitusperusteen muuttamisesta (911/2020) on tasoitusperuste korotettu 0,47 prosenttiin vuoden 2021 alusta lukien.

Tasoitusmäärä lasketaan siten, että valtion tilinpäätöksen mukaiset kyseisen vuoden tulot lukuun ottamatta ansio- ja pääomatuloveroja, yleisradioveroa, rajoitetusti verovelvollisten maksamaa lähdeveroa, yhteisöveroa, tonnistoveroa, arpajaisveroa sekä uusia valtion lainoja (tasoituspohja) kerrotaan tietyllä suhdeluvulla (tasoitusperuste).

Tasoitusmäärän laskennassa tulee itsehallintolain 46 §:n 2 momentin mukaan ottaa huomioon myös puolet Ahvenanmaan väestömäärässä tapahtuneesta muutoksesta suhteessa koko Suomen väestömäärään (Ahvenanmaan väestöosuus) 31 päivästä joulukuuta 2020 alkaen. Ahvenanmaan väestöosuuden määrittämiseksi käytetään kerrointa, joka annetaan viiden desimaalin tarkkuudella. Ahvenanmaan väestöosuuden kasvaessa tasoitusmäärää korotetaan ja väestöosuuden vähetessä tasoitusmäärää alennetaan. Väestöosuuden muutokset otetaan huomioon toteutuneesta kehityksestä saatujen tietojen perusteella lopullisen tasoituksen määrässä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloarvioiden muutos	3 606
Yhteensä	3 606
2024 talousarvio	206 100 000
2023 I lisätalousarvio	-3 257 000
2023 talousarvio	202 494 000
2022 tilinpäätös	202 195 000

(31.) Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

2022 tilinpäätös	7 791 184
------------------	-----------

(32.) *Erityinen avustus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)*

2022 tilinpäätös 12 600 000

(33.) *Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)*

2022 tilinpäätös —

34. *Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 109 300 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 49 §:n mukaista verotasoitusmäärää ja sitä koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen verotasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltävien vuosien menoihin.

Selvitysosa: Verotasoituksena palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle vuosittain valtion varoista Ahvenanmaalla kunakin verovuotena maksuun pannut valtiollisten ansio- ja pääomatuloverojen, rajoitetusti verovelvollisten maksuman lähdeveron, yhteisöveron sekä tonnistoveron rahamäärät. Niin ikään palautetaan vuosittain Ahvenanmaalla maksettujen arpajaisverojen rahamäärät. Verotasoitus suoritetaan vuosittain jälkikäteen jokaiselta verovuodelta. Verotasoitusmäärästä maksetaan kuukausittain ennakkoa. Ennakkosumma lasketaan käyttämällä perustana aikaisemman verotuksen toteutumaa ja ennusteita.

Jos itsehallintolain 49 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteisöveron ja pääomatuloveron yhteenlaskettu toteutuma alittaa yli 10 prosentilla sen yhteisen rahamäärän, jonka Ahvenanmaan maakunta olisi saanut vastaavien verojen osalta käyttäen perusteena 46 §:n 1 ja 2 momentin mukaan laskettua tasoitusmäärää, kuuluu erotus 49 §:n 2 momentin mukaan maakunnalle.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloarvioiden muutos	13 300
Yhteensä	13 300
2024 talousarvio	109 300 000
2023 I lisätalousarvio	18 451 000
2023 talousarvio	96 000 000
2022 tilinpäätös	84 800 000

(35.) *Elpymis- ja palautumisvälineen rahoitus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)*

2022 tilinpäätös 8 524 000

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

Selvitysosa: Hyvinvointialueiden rahoituksen pohja muodostuu vuonna 2023 pääasiassa kunnilta siirtyvistä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksista ja niitä vastaavista rahoituksen siirroista. Lisäksi hy-

vinvointialueiden rahoituksen tasoon vaikuttavat hyvinvointialueille osoitettavat uudet ja laajenevat lakisääteiset tehtävät, palvelutarpeen kasvuarvio sekä indeksikorotus.

Yhteensä kunnilta siirtyy hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen liittyviä nettokustannuksia 21,2 mrd. euroa vuoden 2022 tasossa. Näitä nettokustannuksia vastaavasti kunnilta siirretään hyvinvointialueille peruspalvelujen valtionosuutta, verotulomenetyksen korvauksia ja verotuloja.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisesti hyvinvointialueiden rahoitusta korotetaan varainhoitovuodelle ottaen huomioon 80 % sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen arvioidusta vuosittaisesta kasvusta. Vuosina 2023 ja 2024 hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu otetaan kuitenkin huomioon täysimääräisesti. Lisäksi palvelutarpeen arvioitua vuosittaista kasvua korotetaan 0,2 prosenttiyksiköllä vuosina 2023—2029.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisesti valtion rahoituksen tasoa varainhoitovuodelle määritetäessä otetaan huomioon myös kustannustason muutos hyvinvointialueiden hintaindeksin mukaisesti.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisesti hyvinvointialueilla on oikeus saada lakisääteisen rahoituksen lisäksi valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen turvaamiseksi, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslaissa turvattujen sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tai perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen. Tarkoitusta varten tulee varata määräraha valtion talousarvioon.

Keskeiset uudistukset

Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden palveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Samassa yhteydessä myös pelastustoimen järjestäminen siirretään hyvinvointialueiden tehtäväksi. Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan lisäksi hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7) ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä sekä tiukennetaan hoitotakuuta perusterveydenhuollossa niin, että jatkossa siirtymäajan jälkeen kiireettömässä tapauksessa hoitoon pääsee viikon (7 pv) sisällä hoidon tarpeen arvioinnista.

Vaikuttavuustavoitteet

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tavoitteena on julkisen vallan järjestämisvastuulla olevien, pääosin verovaroin kustannettavien sosiaali- ja terveystalouden palvelujen toimivuuden sekä yhdenvertaisen saatavuuden ja kattavuuden turvaaminen koko maassa hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisen laskennallisen valtionrahoituksen puitteissa.

Ehkäisevän toiminnan tavoitteena on terveyttä, sosiaalista turvallisuutta, elämänhallintaa ja itsenäistä selviytymistä tukevien olosuhteiden ja ympäristön luominen, ihmisten työ- ja toimintakyvyn edistäminen, elämänlaadun parantaminen, sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien ennaltaehkäisy sekä väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuustavoitteita kuvataan tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa.

Pelastustoimen tehtävänä on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tavoitteena on, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Pelastustoimi voi myös tuottaa terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja. Vaikuttavuustavoitteita kuvataan tarkemmin sisäministeriön pääluokassa.

(30.) Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sekä Helsingin kaupungin eräiden tehtävien rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös

202 892 000

31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 648 062 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen.

Selvitysosa: Hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimen riskitekijöiden perusteella.

Valtion rahoituksen määräytymistekijöiden osuudet¹⁾

Määräytymistekijä	%	1 000 euroa
Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä, josta	97,836	23 778 398
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve	79,478	19 316 788
Asukasmäärä	12,896	3 134 222
Asukastiheys	1,441	350 218
Vieraskielisyys	1,921	466 958
Kaksikielisyyden	0,480	116 739
Saamenkielisyyden	0,012	3 035
Saaristoisuus	0,109	26 383
Yliopistosairaalisä	0,537	130 575
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	0,961	233 479
Pelastustoimi yhteensä, josta	2,164	526 052
Asukasmäärä	1,407	341 934
Asukastiheys	0,108	26 303
Riskitekijät	0,649	157 816

¹⁾ Taulukossa esitetään laskennallisen rahoituksen jakautuminen määräytymistekijöittäin. Esitetyistä luvuista ei ole vähennetty siirtymätasauksia.

Määräytymistekijöiden osuudet muuttuvat vuosittain määräytymistekijöiden ja hyvinvointialueiden tehtävämuutosten perusteella kohdistuvan rahoituksen muutosten mukaisesti.

Kullekin hyvinvointialueelle myönnetään valtion rahoituksena euromäärä, joka saadaan laskettaessa yhteen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 13 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ja 21 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen laskennalliset kustannukset. Lisäksi alueet saavat siirtymätasauksia tai alueiden rahoituksesta vähennetään siirtymätasauksen mukainen erä lain 35 §:n mukaisesti.

Määräraha hyvinvointialueittain¹⁾

Hyvinvointialue	1 000 euroa	euroa/asukas
Helsinki	2 713 556	4 087
Vantaa+Kerava	1 066 603	3 803
Länsi-Uusimaa	1 781 240	3 662
Itä-Uusimaa	389 671	3 937
Keski-Uusimaa	804 165	3 958

Hyvinvointialue	1 000 euroa	euroa/asukas
Varsinais-Suomi	2 078 977	4 282
Satakunta	999 311	4 701
Kanta-Häme	753 756	4 446
Pirkanmaa	2 288 433	4 296
Päijät-Häme	891 721	4 360
Kymenlaakso	830 091	5 205
Etelä-Karjala	571 858	4 562
Etelä-Savo	710 113	5 444
Pohjois-Savo	1 220 049	4 926
Pohjois-Karjala	784 718	4 828
Keski-Suomi	1 192 922	4 379
Etelä-Pohjanmaa	913 295	4 787
Pohjanmaa	790 102	4 481
Keski-Pohjanmaa	313 106	4 618
Pohjois-Pohjanmaa	1 805 367	4 334
Kainuu	376 637	5 341
Lappi	928 125	5 280

¹⁾ Syksyllä 2023 tehtävä laskelmapäivitys vaikuttaa edelleen alueelliseen jakoon.

Määräraha tehtävittäin (1 000 euroa)

Sosiaali- ja terveydenhuolto	23 679 374
Pelastustoimi	524 441
Yhteensä	24 203 815

Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus on yhteensä n. 24,6 mrd. euroa vuoden 2024 tasolla. Lisäksi hyvinvointialueet saavat asiakasmaksuja ja muita toimintatuloja sekä rahoitustuottoja.

Valtion hyvinvointialueille myöntämän sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisen rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain koko maan tasolla huomioimalla ennakoitu palvelutarpeen kasvu, kustannustason nousu sekä tehtävämuutokset. Hyvinvointialueiden rahoituksen indeksikorotus on 2,64 % ja sen vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen n. 774 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun kustannusarvio on n. 282 milj. euroa vuodelle 2024. Palvelutarpeen kasvuarviossa on huomioitu hyvinvointialueiden rahoituslain mukainen erillinen 0,2 prosenttiyksikön korotus johtuen muun muassa siirtymävaiheen kustannusten kasvusta. Palvelutarpeen kasvu (mukaan lukien 0,2 prosenttiyksikön korotus) huomioidaan vuosina 2023 ja 2024 täysimääräisesti. Vuodesta 2025 lähtien palvelutarpeen kasvusta huomioidaan 80 %.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Kunnilta hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja rahoitus tarkistetaan vuoden 2024 talousarviossa vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten mukaisia hyvinvointialueille siirtyneitä kustannuksia ja tuloja. Siirtolaskelman tarkistamisesta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään vuodesta 2024 alkaen hyvinvointialueiden rahoitukseen 97 018 000 euroa. Kuntien verotuloista tehtävän siirron tarkentumisesta johtuen hyvinvointialueiden rahoitukseen kohdistetaan 469 903 000 euroa. Lisäksi kertakorvauksella korjataan jälkikäteen hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoitus vastaamaan kunnilta siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannuksia. Korvauksesta 150 000 000 euroa on maksettu hyvinvointialueille v. 2023. Kertakorvauksen loppuosa on 443 953 000 euroa, jonka hyvinvointialueet kirjaavat vuoden 2023 tuloksi. Lisäksi määrärahan tasossa huomioidaan erikseen vuoden 2023 kustannuspohjan korjauksen vaikutus indeksikorotukseen sekä palvelujen kysynnän kasvuun.

Hyvinvointialueiden rahoituksen taso tarkistetaan jälkikäteen vastaamaan koko maan tasolla tilinpäätöstietojen mukaisia toteutuneita kustannuksia seuraavan tilikauden rahoitukseen.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen vaikuttavat lainmuutokset

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen vanhuspalvelulain muuttamisesta siten, että hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantulo siirretään alkamaan 1.1.2028, minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä 89 000 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen vammaispalvelulain muutoksesta siten, että uudistettu vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.10.2024, minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksen 25 000 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen terveydenhuoltolain muuttamisesta siten, että 1.9.2023 voimaan tuleva 14 vuorokauden hoitotakuu pidetään voimassa, minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä 5 000 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen lastensuojelulain muuttamisesta siten, että lastensuojelun jälkihuollon ikäraja lasketaan 25 vuodesta 23 vuoteen, minkä johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä 12 000 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen mielenterveyslain muuttamisesta tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturvan varmistamiseksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomon mukaisesti. Lain muutosten johdosta määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 663 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hoitotakuun toteutus	42 400
Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) rahoittaminen	41 100
Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantulon siirtäminen alkamaan 1.1.2028 (HO 2023)	-89 000
Hyvinvointialueiden rahoituksen siirtymätasaus	-100 635
Hyvinvointialueille vuonna 2023 siirtyneitä tuloja ja kustannuksia tasaava kertaerä	443 953
Kansallinen mielenterveysstrategia	1 750
Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta tehtävän siirron tarkentuminen (siirto momentilta 28.90.30)	97 018
Kuntien verotuloista tehtävän siirron tarkentuminen	469 903
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskeminen (HO 2023)	-12 000
Lastensuojelun vähimmäishenkilöstömitoitus	12 700
Mielenterveyslain muuttaminen (tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturva)	663
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen	12 200
Palvelujen kysynnän kasvu	282 321
Pidetään voimassa 1.9.2023 voimaan tuleva 14 vrk hoitotakuu (HO 2023)	-5 000
Potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain kertaluonteiset kustannukset	350
Potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain pysyvät kustannukset	1 045
Sote-valvontalaki (hyvinvointialueiden tehtävien väheneminen)	-1 660
Vammaispalvelulain tarkentaminen ja voimaantulon siirtäminen (HO 2023)	25 000
Vuoden 2023 kustannuspohjan korjauksen vaikutus indeksikorotukseen	19 870
Vuoden 2023 kustannuspohjan korjauksen vaikutus palvelujen kysynnän kasvuun	7 163
Vuoden 2024 indeksikorotus	773 784
Vuoden 2024 rahoituspohjan korjaus vuoden 2022 joulukuussa hyvinvointialueille maksetulla erällä	1 860 440

Yliopistosairaалаліsän rahoitus	130 575
Yhteensä	4 013 940

2024 talousarvio	24 648 062 000
2023 I lisätalousarvio	155 600 000
2023 talousarvio	20 634 122 000
2022 tilinpäätös	1 860 440 000

32. Hyvinvointialueiden lisärahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 11 §:n mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen.

Selvitysosa: Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n mukaan 2—4 luvussa säädetyn lakisääteisen rahoituksen lisäksi hyvinvointialueilla on oikeus saada valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen. Lisärahoitus myönnetään rahoituslain 26 §:n mukaisen menettelyn perusteella.

2024 talousarvio	1 000 000
2023 talousarvio	1 000 000

(33.) Valtioavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

2023 I lisätalousarvio	350 000 000
------------------------	-------------

34. Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen ylläpidon kustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 0 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannuttamisesta annetun lain (616/2021) 59 §:n mukaisten erilliskorvausten maksamiseen Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille.

Selvitysosa: Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannuttamisesta annetun lain (616/2021) 59 §:n mukaan Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueet voivat ylläpitää kahta ympärivuorokautisesti päivystävää yhteispäivystyksikköä sairaaloidensa yhteydessä, jos väestön palvelutarve sitä edellyttää ja enemmän kuin yhden yksikön ylläpito ei vaaranna laissa hyvinvointialueen toiminnalle säädettyjen edellytysten noudattamista ja velvoitteiden täyttämistä.

Jos Lapin tai Etelä-Savon hyvinvointialue ylläpitää kahta ympärivuorokautisesti päivystävää yhteispäivystyksikköä, valtion varoista voidaan valtion talousarvion rajoissa maksaa erilliskorvaus hyvinvointialueelle niistä ylimääräisistä kustannuksista, joita aiheutuu hyvinvointialueelle kahden ympärivuorokautisen yhteispäivystyksikön ylläpidosta. Erilliskorvauksen määrä ei kuitenkaan saa ylittää 20 prosenttia koko hyvinvointialueen ympärivuorokautisen yhteispäivystyksen toimintakuluista, joista on vähennetty toiminnasta saadut tulot.

2024 talousarvio	—
------------------	---

90. Kuntien tukeminen

Selvitysosa: Kunnan peruspalvelujen valtionosuudella ja verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella pyritään turvaamaan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata ja tasapainottamaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja niiden kokonaisrahoitusta alueittain ja kuntaryhmittäin. Valtionosuuden perusteena olevat laskennalliset kustannukset perustuvat keskeisesti ikäryhmittäisiin kustannuksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtyessä vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialueille, kunnan peruspalvelujen valtionosuuden ikäryhmittäisissä kustannuksissa painottuu erityisesti lapsi- ja nuorisoikäluokat, sillä merkittävä osa kuntien tehtävistä ja kustannuksista koskee varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta. Muita laskennallisten kustannusten määräytymistekijöitä ovat työttömyyskerroin, vieraskielisyyskerroin, kaksikielisyys, saaristoisuus, asukastiheyskerroin ja koulutustaustakerroin.

Kriteerien toinen osa muodostuu lisäosista, jotka ovat syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat.

Kuntien yhdistyessä syntyvälle uudelle kunnalle voidaan maksaa valtion talousarvion rajoissa harkinnanvaraista yhdistymisavustusta. Harkinnanvaraista yhdistymisavustusta voidaan maksaa myös vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymiseen. Lisäksi valtio voi maksaa kunnalle korvausta kuntien yhdistymisestä aiheutuvasta valtionosuuden vähenemisestä. Harkinnanvarainen yhdistymisavustus tulee käyttää uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Harkinnanvaraisten yhdistymisavustusten yhteismäärä vähennetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Jos harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen varattua euromäärää ei kokonaisuudessaan käytetä varainhoitovuoden aikana, jäljelle jäänyt osa palautetaan kunnille asukasta kohden yhtä suurena osuutena varainhoitovuotta seuraavan vuoden aikana.

Kunnille on maksettu veroperustemuutoksista aiheutuvia kunnan verotulojen vähentymistä vastaavia kompensatioita. Vuodesta 2020 lähtien kompensatiot on maksettu erilliseltä momentilta.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta osoitetaan rahoitusta kuntien harkinnanvaraiseen valtionosuuden korottamiseen.

Keskeiset uudistukset

Vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Uudistuksen yhteydessä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia ja rahoituksen määräytymisperusteita muutetaan siten, että järjestelmä vastaa kunnille jäljelle jääviä tehtäviä ja niiden kustannusrakennetta.

Vaikuttavuustavoitteet

Kuntien järjestämän esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen ja kulttuuritoimen lähtökohtana on varhaiskasvatuksen, koulutuksen, perusturvan sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen takaaminen ja vahvistaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta koko maan kattavasti. Kunnille myönnettävän rahoituksen keskeisiä tavoitteita ovat sivistyksellisten perusoikeuksien turvaaminen jokaiselle lapselle, oppilaalle ja opiskelijalle hänen kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaan sekä osana kansalaisten sivistyksellisiä oikeuksia turvata jokaiselle mahdollisuus kehittää itseään koko maan kattavilla kirjasto-, tieto- ja kulttuuripalveluilla sekä varmistaa väestön tasavertainen tiedon ja kulttuurin saatavuus.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tarjota kunnan asukkaille mahdollisuus osallistua taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 576 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen maksamiseen
- 3) kotikuntaa vailla olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvausten maksamiseen
- 4) yksityisen opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnlisäveroa vastaavan euromäärän maksamiseen liittyen yksityisen perusopetuksen järjestäjille maksettaviin kotikuntakorvauksiin
- 5) enintään 10 000 000 euroa valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen
- 6) enintään 600 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 7) enintään 1 600 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

<i>Laskennalliset kustannukset</i>	9 919 188
— ikärakenne	8 182 123
— työttömyys	385 818
— kaksikielisyys	106 594
— vieraskielisyys	853 527
— asukastiheys	209 364
— saaristoisuus	14 957
— saaristo-osakunta	9 741
— koulutustausta	157 064

<i>Kuntien rahoitusosuus</i>	7 744 897
------------------------------	-----------

Valtionosuus	2 174 291
---------------------	------------------

Lisäosat	279 806
-----------------	----------------

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	832 422
---	----------------

Valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	10 000
---	---------------

Oppilaitosten perustamiskustannusten valtioavustusten siirto	600
---	------------

Kirjastojen perustamiskustannusten valtionavustusten siirto	1 600
--	--------------

Kotikuntaa vailla olevien 6—15 v. kotikuntakorvaukset (valtio korvaa)	11 895
--	---------------

Yksityisten opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnlisävero	7 627
--	--------------

Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset	-742 142
Yhteensä	2 576 100

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 21,92. Valtionosuuksien määräytymisen perusteena oleva vuoden vaihteen 2022/2023 asukasluku on 5 533 611.

Määrärahan mitoitukseen liittyvät hallituksen esitykset ja muut muutokset

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,07 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 %. Muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 0,24 prosenttiyksikköä liittyen peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotuksen 1 prosenttiyksikköä vastaavaan vähennykseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Kunnilta hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja rahoitus tarkistetaan vuoden 2024 talousarviossa vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten mukaisia hyvinvointialueille siirtyneitä kustannuksia ja tuloja. Siirtolaskelman tarkistamisesta johtuen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään vuodesta 2024 alkaen hyvinvointialueiden rahoitukseen 97 018 000 euroa. Lisäksi siirtyvien kustannusten ja rahoituksen vuoden 2023 erotus korjataan jälkikäteen tekemällä kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen 80 509 000 euron määräaikainen vähennys v. 2024 ja v. 2025. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan lisäksi 64 000 000 euron pysyvä vähennys liittyen kuntien verotuskustannusten alenemiseen sote-uudistuksen yhteydessä.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2024, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Valtionosuuden tasossa on vuonna 2024 huomioitu uusina ja laajenevina tehtävinä 4 135 000 euroa liittyen B1-kielen opetuksen lisäämiseen yhdellä vuosiviikkotunnilla, 4 667 000 euroa sitouttavaan kouluyhteisötyöhön liittyen sekä 500 000 euroa oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen. Lisäksi valtionosuuden tasossa on otettu huomioon vähennyksenä 251 000 euroa varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin liittyen.

Vuonna 2024 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,0 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys 71 903 000 euroa.

Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään 1 prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024-2027. Vuonna 2024 vähennyksen vaikutus valtionosuuteen on 23 968 000 euroa.

Valtionosuuden tasossa on vuonna 2024 huomioitu 5 500 000 euron vähennys liittyen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ja 5 500 000 euron vähennys liittyen kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen (siirto momentille 28.90.31).

Kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen osoitetaan 10 000 000 euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen, laskentaperusteet (1 000 euroa)

Perushinta	Laskennallinen kustannus
Ikärakenteen mukaan	
— 0—5-vuotiaat (8 250,40 euroa/as)	2 382 550
— 6-vuotiaat (8 754,50 euroa/as)	479 029

— 7—12-vuotiaat (7 287,91 euroa/as)	2 667 135
— 13—15-vuotiaat (12 531,62 euroa/as)	2 354 090
— 16 vuotta täyttäneet (64,56 euroa/as)	299 319
Työttömyyden mukaan (69,81 euroa/as)	385 818
Kaksikielisyyden mukaan (296,31 euroa/as)	106 594
Vieraskielisyyden mukaan (1 730,99 euroa/as)	853 527
Asukastiheyden mukaan (41,86 euroa/as)	209 364
Saaristoisuuden mukaan (407,85 euroa/as)	14 957
Saaristo-osakunta aseman mukaan (298,34 euroa/as)	9 741
Koulutustaustan mukaan (28,65 euroa/as)	157 064
Yhteensä	9 919 188

Kuntien rahoitusosuus

Asukasluku	5 533 611
Rahoitusosuus, euroa/as	1 399,61
Rahoitusosuus, 1 000 euroa	7 744 897

Syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat (1 000 euroa)

Perushinta	
Syrjäisyyden mukaan (63,08 euroa/as)	65 802
Työpaikkaomavaraisuuden mukaan (13,20 euroa/as)	72 837
Saamelaisten kotiseutualueen kunnan mukaan (922,29 euroa/as)	1 188
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa (19,46 euroa/as)	107 684
Asukasmäärän kasvun lisäosa (10,32 euroa/as)	32 295
Yhteensä	279 806

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (1 000 euroa)

Lisäykset	Vähennykset	Netto
936 473	-104 050	832 422

Muut valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset (1 000 euroa)

— verotulotasauksen muutoksen neutralisointi	-148 441
— aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvä vähennys	-50
— kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta	-331 124
— kuntien valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	-10 000
— siirto momentille 28.90.31 vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	-5 500
— siirto momentille 28.90.31 kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	-5 500
— sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuva pysyvä vähennys	-161 018
— sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuva määräaikainen vähennys	-80 509
Yhteensä	-742 142

Muu rahoitus (1 000 euroa)

Kotikuntaa vailla olevien 6—15 v. kotikuntakorvaukset	11 895
Yksityisen opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonlisävero	7 627

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvän vähennyksen muutos	60
Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus	-2 185
B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla	4 135
Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tarkentuminen (siirto momentille 28.89.31)	-97 018
Indeksijarru 1 %-yksikköä vaikutus vuodelle 2024 (HO 2023)	-23 968
Indeksikorotus	71 903
Kirjastojen perustamiskustannushankkeet	-200
Kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos	-373
Kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tase vuodelle 2023 osalta	-80 509
Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen liittyvän määräaikaisen vähennyksen päättyminen	10 000
Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmästä tehdyn kertaluonteisen palautuksen poistuminen	-8 000
Muut muutokset	1 462
Oppivelvollisuuden laajentaminen	500
Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos	3 474
Pitkäaikaistytöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen päättyminen	1 000
Sitouttava kouluyhteistyö	4 667
Sote-uudistuksen muutosrajoittimen neutralisoinnin poistuminen	3 591
Varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat	-251
Vuoden 2023 valtionosuuden laskennassa käytettävien lopullisten määräytymistekijöiden vaikutus	-88
Vähennys liittyen kuntien verotuskustannusten alenemiseen sote-uudistuksen yhteydessä	-64 000
Yhteensä	-175 800

2024 talousarvio	2 576 100 000
2023 talousarvio	2 751 900 000
2022 tilinpäätös	7 986 435 458

31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 400 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 16 §:n mukaisesti erityisiin selvityksiin sekä kuntien yhdistymisselvityksiin
- 2) enintään 5 500 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 56 a §:n mukaisesti vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien yhdistymisavustuksiin
- 3) enintään 5 500 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 41 §:n mukaisesti kuntien harkinnanvaraisiin yhdistymisavustuksiin sekä 44 §:n mukaisesti valtionosuusmenetyksen kompensatioihin.

Selvitysosa: Kuntarakennelain (1698/2009) 56 a §:n mukaan kuntien yhdistyessä syntyvälle uudelle kunnalle voidaan maksaa valtion talousarvion rajoissa harkinnanvaraista yhdistymisavustusta, jos yhdistyminen koskee vai-

keassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa. Lisäksi kunnille voidaan maksaa kuntarakennelain 41 §:ssä säädettyä harkinnanvaraista yhdistymisavustusta sekä lain 44 §:ssä säädettyä yhdistymisen aiheuttamaa valtionosuuden vähene-
misen kompensatiota.

Määrärahasta 11 000 000 euroa on siirtoa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta (28.90.30). Jos yhdistymisavus-
tuksiin varattua euromäärää ei kokonaisuudessaan käytetä varainhoitovuoden aikana, tulee jäljelle jäänyt osa kuntara-
kennelain 56 a §:n ja 59 §:n mukaan palauttaa kunnille asukasta kohden yhtä suurena osuutena varainhoitovuotta
seuraavan vuoden aikana.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2024 talousarvio	11 400 000
2023 talousarvio	11 400 000
2022 tilinpäätös	1 050 000

(32.) *Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v)*

2022 tilinpäätös	10 000 000
------------------	------------

35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 862 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 33 §:n mukaisten verope-
rustemuutoksista johtuvien korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Vuoden 2024 korvaus on 11 000 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa ei ole toistaiseksi huomiotu
pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyviä veroperustemuutoksia.

Vuosien 2020-2023 veroperustemuutosten korvaukset siirretään vaalikauden vaihtuessa kehykseen kuuluvaksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuodelle 2024 esitettävien veroperustemuutoksien vaikutus	11 000
Yhteensä	11 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	862 000 000
2023 talousarvio	851 000 000
2022 tilinpäätös	2 749 400 018

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

Selvitysosa: Työllisyyttä ja elinkeinoelämää tuetaan energiaverotuella.

Yleisillä energiaverotuilla edistetään ammattimaisen toiminnan ja energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä se-
kä uusiutuvien energialähteiden kilpailukykyä ja käyttöä. Maa- ja puutarhatalouden energiaverotuella tuetaan maata-
louden tulonmuodostusta.

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hakemuksesta maksettavaan

1) maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetussa laissa (603/2006) tarkoitettuun palautukseen

2) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 8 a §:ssä tarkoitettuun energiantensiivisten yritysten veronpalautukseen.

Selvitysosa: Momentin loppusummaa pienentää energiantensiivisten yritysten energiaveronpalautuksen vaiheittainen poistaminen vuoteen 2025 mennessä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1. Maatalouden energiaveron palautus	46 000 000
2. Energiantensiivisten yritysten veronpalautus	24 000 000
Yhteensä	70 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muuttuneet veroperusteet	-12 000
Yhteensä	-12 000

2024 talousarvio	70 000 000
2023 talousarvio	82 000 000
2022 tilinpäätös	144 341 487

80. Lainat ja takaukset sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhteisöille (siirtomääräraha 2 v)

2024 talousarvio	—
2023 talousarvio	—
2022 tilinpäätös	10 000 000 000

92. EU ja kansainväliset järjestöt**Suostumus**

Valtioneuvosto voi päättää vakaussmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (1196/2014) 2 § 1 momentissa tarkoitetun toisen sopimuspuolen rahasto-osuuden väliaikaista siirtoa koskevan pyynnön esittämisestä enintään 3 502 500 000 euron määrään saakka.

03. Rahoitusvakaussviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 048 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Rahoitusvakausvirasto on luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytystä ja kriisinratkaisua koskevan EU-direktiivin johdosta Suomeen vuonna 2015 perustettu viranomainen. Virastolle on säädetty direktiivissä ja yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevassa asetuksessa tarkemmin määritellyt kriisinratkaisun ennakointiin liittyvät viranomaistehtävät ja valtuudet ongelmalaitosten toiminnan hallittuun uudelleenjärjestelyyn ja mahdolliseen alasajoon. Rahoitusvakausviraston toimivaltaan kuuluu myös talletussuojajärjestelmän ylläpito, mukaan lukien pankkisektorilta kerättävillä talletussuojamaksuilla kartutettavan talletussuojarahaston hallinnointi ja sijoitustoiminta.

Vuodesta 2022 alkaen viraston lakisääteiset tehtävät kattavat myös huoltovarmuustilijärjestelmän ylläpitämisen, jolla turvataan päivittäismaksamisen jatkuvuutta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Rahoitusvakausviraston yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- pankkikriisien kustannusten minimointi;
- talletussuojan ja kriisinratkaisumekanismin uskottavuus.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 11.19.11.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	3,0	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	4,3	4,0	4,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	6 049 000	3 408 000	8 627 000
Bruttotulot	0	0	579 000
Nettomenot	6 049 000	3 408 000	8 048 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 828 000		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 042 000		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Huoltovarmuustilijärjestelmän ylläpitokustannukset	1 138
Kriisinratkaisuhuoltokyvyn kehittäminen	384
Talletussuojan maksatusjärjestelmän ylläpito ja kehitys	266
Palkkausten tarkistukset	125
Yhteensä	1 913

2024 talousarvio	8 048 000
2023 I lisätalousarvio	38 000
2023 talousarvio	6 135 000
2022 tilinpäätös	10 259 000

20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n jäsenvaltioiden valtuuskuntien matkakulujen korvaamisesta annetun päätöksen mukaisen matkustusmenojen sekä matkustusmenoihin liittyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Euroopan unioni maksaa neuvoston ja sen työryhmien kokouksiin osallistumisesta aiheutuvien matkamenojen korvauksen ennakoon jäsenmaille. Jäsenvaltio saa vuotuisen kokonaismäärärahan, joka on kullekin jäsenvaltiolle vahvistettu prosentuaalinen osuus EU:n talousarvion yleiset kokouskulut -alamomentin määrärahasta. Siltä osin kuin matkustamisesta aiheutuu menoja, joita EU ei hyväksy korvattavaksi, ne maksetaan toimintameno-määrärahoista. Jäsenvaltioiden on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä neuvoston pääsihteerille tili-tys jäsenvaltiolle osoitetun määrärahan käytöstä.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.93.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	400
Yhteensä	400

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	1 400 000
2023 talousarvio	1 000 000
2022 tilinpäätös	1 800 000

40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 13 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

Selvitysosa: Suomen katsotaan hyötyvän Pohjoismaiden Investointipankin sijainnista Helsingissä vuosittain noin 13 800 000 euroa, mikä vastaa pankin vuonna 2022 henkilökuntansa palkoista pidättämien verojen määrää. Määrärahan tarkoituksena on vahvistaa pankin asemaa erityisesti kansainvälisillä markkinoilla. Sitä ei ole tarkoitettu käytettäväksi lisäetujen antamiseksi pankin henkilökunnalle. Järjestelystä sovittiin aikanaan 10.11.1997 Helsingissä pidetyssä Pohjoismaiden valtiovarainministereiden kokouksessa. Isäntämaakorvauksesta on nimenomainen säännös (artikla VIII) Suomen valtion ja pankin välisessä isäntämaasopimuksessa. Koska Pohjoismaiden ympäristörahoitus-

yhtiön ja Pohjoismaiden kehitysrahaston työntekijät ovat muodollisesti Pohjoismaiden investointipankin palkkaamia, sisältyy isäntämaakorvaukseen myös edellä mainittujen instituutioiden työntekijöiden maksamat palkkaverot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvio toteutumien perusteella	544
Yhteensä	544
2024 talousarvio	13 800 000
2023 talousarvio	13 256 000
2022 tilinpäätös	13 236 152

67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 2) vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	-160
Yhteensä	-160
2024 talousarvio	10 000
2023 talousarvio	170 000
2022 tilinpäätös	—

68. Suomen osuus Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön peruspääoman korottamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) peruspääoman korottamisesta aiheutuvan vuoden 2024 Suomen maksuosuuden, suuruudeltaan 6 791 000 Yhdysvaltain dollaria, vasta-arvoltaan noin 6 200 000 euroa, maksamiseen.

Selvitysosa: Vuonna 2024 Suomen maksuerä Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) pääomankorotuksesta on 6 791 000 Yhdysvaltain dollaria. Momentin eurovasta-arvo on laskettu 24.4.2023 mukaisella Yhdysvaltain dollarin

valuuttakurssilla EUR/USD = 1,1002. Maksu suoritetaan Yhdysvaltain dollareissa. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat toteutuvaan maksuun.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvio toteutumien perusteella	-8 400
Yhteensä	-8 400
2024 talousarvio	6 200 000
2023 talousarvio	14 600 000
2022 tilinpäätös	14 809 421

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 586 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionille suoritettavien arvonlisäveropohjaan, kierrättämättömään muovipakkausjätteen määrään ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen
- 2) komission esittämiin mahdollisiin pyyntöihin asettaa väliaikaisesti käteisvaroja komission käyttöön Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 9 artiklan nojalla tai neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan nojalla.

Selvitysosa: EU:n talousarvion rahoittamiseen annettavista varoista ja jäsenvaltioiden maksuosuuksista säädetään EU:n omia varoja koskevassa neuvoston päätöksessä (EU/Euratom 2020/2053).

EU:n omat varat sisältävät:

- 1) sekalaisia tuloja ja perinteisiä omia varoja eli tullevia ja sokerin tuotantomaksuja
- 2) jäsenvaltioiden suoritettavat arvonlisäveropohjaan, kierrättämättömään muovipakkausjätteen määrään ja bruttokansantuloon perustuvat maksut (ALV-maksu, muovimaksu ja BKTL-maksu).

Suomen EU:n puolesta keräämät perinteiset omat varat eivät kantopalkkioita lukuun ottamatta sisälly Suomen valtion talousarvioon.

ALV-, muovi- ja BKTL-maksun tarkemmat laskentaperusteet sisältyvät seuraaviin asetuksiin:

- 1) N:o 1150/2000: neuvoston asetus (EY) EU:n omista varoista tehdyn päätöksen soveltamisesta
- 2) N:o 1553/1989: neuvoston asetus (EY) arvonlisäverosta kertyvien omien varojen kannon lopullisesta menettelystä siten kuin muutettuna asetuksella (EU, Euratom) 2021/769
- 3) N:o 2021/770: neuvoston asetus (EU, Euratom) kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen laskennasta, kyseisten omien varojen käyttöön asettamisessa noudatettavista menetelmistä ja menettelyistä, käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä sekä bruttokansantuloon perustuvien omien varojen tietyistä näkökohdista
- 4) N:o 549/2013: neuvoston ja parlamentin asetus (EU) Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa.

Vuosi 2024 on EU:n seuraavan rahoituskehyskauden 2021—2027 kolmas varainhoitovuosi. Määrärahataso perustuu komission esitykseen Euroopan unionin monivuotisen rahoituskehysten maksukaton tasosta vuodelle 2024.

Komissio voi esittää jäsenvaltiolle lisäpyyntöjä tarvittavien varojen asettamiseksi komission käyttöön tilanteessa, jossa unionin talousarvion budjetoidut määrärahat eivät ole riittävät unionin käteisvarojen tarpeen kattamiseksi.

Elpymisvälineen 750 mrd. euron lainaan liittyvien unionin velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi komissio voi neuvoston päätöksen 2020/2053 9 artiklan 4 ja 5 kohdan nojalla pyytää jäsenvaltioilta käyttöönsä väliaikaisesti käteisvaroja. Käteisvarojen suurin vuotuinen määrä on päätöksen 9 artiklan 6 kohdan nojalla rajoitettu jäsenvaltion BKTL-perusteiseen suhteelliseen osuuteen päätöksen 6 artiklassa tarkoitettua 0,6 prosentin omien varojen enimmäismäärän poikkeuksellisesta kasvattamisesta.

Perinteisten, ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisessa sovellettavista menetelmistä ja menettelyistä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklassa on säännöksiä käteisvarojen käyttöön asettamisesta tietyissä tilanteissa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut	316 000 000
Kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään perustuvat maksut	60 000 000
Bruttokansantuloon perustuvat maksut	2 210 000 000
Yhteensä	2 586 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvion tarkennus	88 000
Yhteensä	88 000

2024 talousarvio	2 586 000 000
2023 I lisätalousarvio	-110 000 000
2023 talousarvio	2 498 000 000
2022 tilinpäätös	2 605 000 000
2024 talousarvio	2 586 000 000
2023 I lisätalousarvio	-110 000 000
2023 talousarvio	2 498 000 000
2022 tilinpäätös	2 605 000 000

95. Valtion takaus- ja takuusuoritukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan investointipankille sen yhteyteen perustetusta yleiseurooppalaisesta EU COVID-19 -takuurahastosta aiheutuvien tappioiden kattamiseksi annetusta valtiontakuusta aiheutuvien takuusuoritusten maksamiseksi. Määrärahaa saa käyttää myös takuurahaston maksuvalmiuden turvaamisesta Euroopan investointipankille mahdollisesti aiheutuvien korkomenojen ja muiden rahastosta aiheutuvien menojen maksamiseksi.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää Euroopan investointipankille 25.6.2020 annetusta 371 158 331,96 euron valtiontakuusta kuluvana vuonna mahdollisesti aiheutuvista takuusuorituksista aiheutuvien menojen maksami-

seen. Euroopan investointipankki hoitaa takuurahastoa ja turvaa sen maksuvalmiuden, mistä aiheutuu takuun antajille korkomenoja ja muita kuluja.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Mahdollisesti aiheutuvat takuusuoritukset (arvio)	-16 550
Yhteensä	-16 550
2024 talousarvio	12 080 000
2023 talousarvio	28 630 000
2022 tilinpäätös	96 390

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

Selvitysosa: Luku sisältää keskitetysti koko valtionhallinnon puolesta budjetoituja menoja. Osalla lukuun sisältyvistä määrärahoista varaudutaan harkinnanvaraisiin tai säädöspäätöksiin ennakoimattomiin menoihin.

95. Satunnaiset säädöspäätökset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

2024 talousarvio	300 000
2023 talousarvio	300 000
2022 tilinpäätös	—

96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

2024 talousarvio	2 000 000
2023 talousarvio	2 000 000
2022 tilinpäätös	2 000 000

97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion laina- ja takaussaatavien sekä muiden saatavien perintään
- 2) valtion laina-, takaus- ja muiden saatavien sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon
- 3) aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

4) kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen

5) kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on valtion laina-, takaus- tms. saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2024 talousarvio	250 000
2023 talousarvio	250 000
2022 tilinpäätös	87 674

98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion kassasijoitusten riskienhallintaan liittyvien menojen maksamiseen.

Määräraha on tarkoitettu poikkeuksellisen korkoympäristön aiheuttamien negatiivisten korkotuottojen maksamiseen.

Valtion kassavarat on sijoitettava tarkoituksenmukaisesti, vähän tai ei ollenkaan luottoriskiä sisältävästi ja siten, että valtion maksuvalmius on mahdollisimman hyvä kaikissa rahoitusmarkkinaolosuhteissa. Näiden rajoitteiden sallimisessa puitteissa on pyrittävä valtiontaloudellisesti edullisiin sijoitusratkaisuihin. Kassavarojen riskienhallinnan tulee olla myös kustannuksiltaan mahdollisimman ennakoitavaa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu valtion kassasijoituksiin liittyvän riskin hallinnasta poikkeuksellisissa rahoitusmarkkinaolosuhteissa aiheutuviin menoihin silloin, kun sijoittaminen on riskiä alentavin ja kustannuksia aiheuttavin ehdoin lain mukaan ollut mahdollista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	-8 299
Yhteensä	-8 299
2024 talousarvio	1 000
2023 talousarvio	8 300 000
2022 tilinpäätös	18 535 541

(99.) Kehysvaraukset